

Føroyingasøga

– *tillagað børnum*

Tillagað útgáva við støði í týðing eftir Bjarna Niclasen frá 1995.

© Nám 2015

Tekstur: Lydia Didriksen

Lesiviðgerð: Ásla Huusgaard

Umbróting: Else Sjúrdaberg

1. Grímur Kamban

Ein maður er nevndur Grímur Kamban. Hann var fyrsti maðurin, sum setti búgv í Føroyum.

Tá ið **Haraldur Hárfagri** var kongur í Noregi flýddi stór mannfjöld undan harðræði hansara. Summi flýddu til Føroyar og búsettu seg her, meðan onnur fóru longur vestur og leitaðu í onnur óbygð lond.

Ikki øll, sum komu á land í Føroyum, búsettust her. Vit hoyra um **Eyð hina Djúphugaðu**. Hon var í Føroyum eina tíð. Við sær hevði hon ommudóttina, sum æt Óluva.

Óluva giftist í Føroyum og var verandi eftir her, tá ið omman, Eyð, helt leiðina fram til Íslands. Óluva gjørdist **ættmóðir** hjá mætastu ættini í Føroyum, sum tey kalla **Gøtuskeggjar**. Tey búðu í Gøtu í Eysturoy. Kendastur av Gøtuskeggjum er Tróndur í Gøtu.

ættmóðir:
fyrsta konan í ættini
Gøtuskeggi:
maður í ella úr Gøtu

2. Tróndur fer til Danmarkar

Í Gøtu í Eysturoy búðu Torbjørn Gøtuskeggi og konan, Guðrun. Tey áttu tveir synir. Tollakur æt hin eldri, og hin yngri æt Tróndur. Tað var stórir aldursmunur ímillum teir báðar. Teir vóru báðir gávuríkir menn. Tollakur var bæði stórir og sterkur. Tróndur varð eisini stórir og sterkur, og hann var frøknutur í andlitinum, reyðhærdur og fríður í útsjónd.

Pápi teirra, Torbjørn, var gamalur og ríkur maður, tá ið hetta hendi. Tá ið Tollakur var giftur, doyði pápin bráðliga, og var hann **borin út í heyg**, sum siður var tá, tí tá vóru Føroyar allar **heidnar**. Tollakur og Tróndur skiftu arvin sínámillum. Báðir vildu hava **búgvíð** í Gøtu. Teir kastaðu tí lut, og Tróndur fekk búgvíð í Gøtu. Tollakur beyð tá Tróndi at fáa ymiskt **leysafæ** afturat, so hann kundi fáa búgvíð, men tað vildi Tróndur ikki. Tollakur fór tá burtur og fekk sær annan bústað í oyggjunum.

Tróndur leigaði jørðina til nógvar menn og tók stóra leigu fyri jørðina. Um summarið fór hann av stað við skipi og hevði lítið av söluvøru við sær. Hann fór til Noregs og var har um veturin. Hann tóktist ofta at vera í ringum lag.

Summarið eftir fór Tróndur við keypmonnum suður til Danmarkar og kom á **Haloyri** tað summarið. Har var stór mannfjöld komin saman, og sagt er, at her kemur hvørt ár størsta mannfjöld saman í Norðurlondum,

borin út í heyg:
deyð vóru lögð í eina steinkistu, og mold kastað omaná

heidnar:
áðrenn tey vórðu kristin

búgvíð:
garðin

leysafæ:
leysir lutir

Haloyri
var í Skáni, Svøríki, sum tá var partur av Danmark

meðan **marknaðurin** stendur. Tá ráddi **Haraldur kongur Gormsson** fyri Danmørk, hann, ið var kallaður Blátonn. Haraldur kongur var á Haloyri hetta summarið, og nógvir menn vóru við honum.

marknaður:
har fólk selja og keypa

Tveir **hirðmenn** hjá kongi eru nevndir, sum tá vóru við honum. Annar æt Sjúrdur og hin Hárekur. Hesir brøður gingu javnan um keypstaðin og vildu keypa sær tann besta og størsta gullringin, sum teir kundu fáa. Teir komu til eina búð, sum var útgjørd upp á tað besta. Har sat ein maður, og hann tók væl ímóti teimum. Hann spurdi, hvat teir vildu keypa. Teir siga seg vilja keypa ein stóran og góðan gullring. Hann segði, at hann hevði stórt úrval. Teir spyrja hann, hvussu hann eitur, og hann nevndi seg Hólmgeir Ríka. Hann tekur nú fram sínar dýrgripir og vísir teimum ein tjúkkan gullring. Hann var so dýrur, at teir hildu seg ikki kunna skaffa alt tað silvurið, ið hann kostaði, og bóðu hann bíða til morgunin eftir. Hesum játtaði hann. Teir fóru so av stað, og náttin gekk.

hirðmenn:
lífverjar

Men um morgunin fer Sjúrdur út úr tjaldinum, sum hann og Hárekur búðu í. Hárekur var eftir inni í tjaldinum. Stutt eftir kemur Sjúrdur aftur at tjaldinum og sigur: „Hárekur, rætt mær beinanvegin tann pungin, sum silvurið er í til ringkeypið, tí nú er semja um keypið, men bíða tú her og ansa eftir tjaldinum ímeðan.“

Nú gevur hann honum silvurið út ígjøgnum eitt glopp við tjalddyrnar.

3. Ráðagerð Tróndar

Stutt eftir tað kemur Sjúrdur í tjaldið til Háreka og segði:
„Tak nú silvurið. Nú er semja um keypið.“

Hann svarar: „Eg gav tær silvurið stutt síðan.“

„Nei,“ sigur Sjúrdur, „eg havi ikki fingið tað.“

Nú trætast teir um hetta. Eftir tað siga teir kongi frá. Kongur og aðrir menn skilja nú, at **fæið** er stolið frá teimum. Kongur leggur ták **ferðabann** á, so einki skip skuldi sigla burtur, meðan so var statt. Hetta tókti mongum manni ólagaligt at skula liggja har longur, enn marknaðurin vardi.

Tá komu norðmenn saman og royndu at finna eina loysn. Tróndur var har og segði soleiðis: „Her eru menn ógvuliga **ráðleysir**.“

Teir spyrja hann: „Veitst tú nøkur ráð her?“

„Víst veit eg,“ sigur hann.

„Legg ták fram tíni ráð,“ søgdu teir.

„Ikki man eg gera tað fyri einki,“ sigur hann.

Teir spyrja, hvat hann mælir til.

Hann svarar: „Hvør tykkara skal lata mær **ein oyra** í silvuri.“

Teir hildu tað vera nógv, og teir komu ásamt um, at teir skuldu geva ein hálvan oyra beinanvegin í hondina, og hin hálva oyran skuldi hann fáa, um ráðini vunnu frama.

Dagin eftir hevði kongur ting og segði, at menn

fæið:
silvurið

ferðabann:
forboð fyri at fara
avstað

ráðleysir:
vita sær eingi ráð

ein oyra:
gomul peningaeind.
Í 10. öld var ein oyri í
silvuri um 25,5 gramm.

sluppu ikki at fara av stað, so leingi sum teir einki vistu um henda stuldur.

Tá tekur ein ungur maður til orða. Hann var reyður á hárliti, frøknutur og heldur grefligur í útsjónd. Hann mælti so: „Her eru menn ógvuliga ráðleysir.“

Ráðgevar kongs spyrja, hvørji ráð hann visti.

Hann svarar: „Tað eru míni ráð, at hvør maður, sum er komin higar, leggur so mikið silvur fram, sum kongur krevur. Tá ið tað fæið er komið saman á einum stað, skulu teir menn fyrst fáa aftur, sum hava mist, og kongur skal sjálvur hava tað, ið loypur av. Menn skulu ikki liggja veðurfastir her, teimum til stóran skaða.“

Hesum var skjótt tikið undir við, og menn søgdu seg gjarna vilja leggja fæ fram fyri kong heldur enn sita har til einkis. Hesi ráð vórðu fylgd, og tá ið fæið var komið saman, var tað ein stór rúgva.

Beinanvegin eftir hetta sigldi fjøld av skipum av stað. Kongur hevði tá **ting** og hugt var eftir hesum mikla ríki-dømi. Sjúrður og Hárekur fingur tað, sum teir høvdu mist aftur av hesum fæ.

Tá talaði kongur við menn sínar um, hvat gerast skuldi við hetta mikla fæ. Tá tekur ein maður til orða og mælti: „Harri mín, hvat tykir tygum hann verðan, ið gav tær hesi ráð?“

Teir síggja nú, at tað er hin sami ungi maðurin, sum hevði givið hesi ráð, ið nú stóð fyri kongi.

Tá mælti kongur: „Alt hetta fæ skal skiftast í **helmingar**. Míni menn skulu hava annan helmingin, og hin skal skiftast aftur í helvt. Hesin ungi maðurin skal hava annan partin, og eg skal syrgja fyri hinum.“

helmingar:
býtast í helvt

Tróndur takkaði kongi fyri hetta við føgrum og blíðum orðum. Og tað var so ógvuliga nógv fæ, sum Tróndur fekk, at ilt var at vita, hvussu nógv tað var. Haraldur kongur og øll mannamúgván, ið har hevði verið, sigldi burtur.

Tróndur fór nú aftur til Noregs við teimum keypmonnum, sum hann var farin úr Noregi saman við. Har keypti hann sær ein stóran og góðan **byrðing**. Hann leggur síðan alt hitt mikla fæ har umborð, sum hann hevði fingið í hesari ferð. Hann siglir nú við hesum skipi til Føroya. Hann kemur heilskapaður hagar við øllum fænum og setur búgv í Gøtu um várið, og manglar honum nú ikki fæ.

byrðing:
handilsskip

4. Sigmundur og Tórir føddir

Havgrímur æt ein maður. Hann búði í Suðuroy í tí bygdini, sum eitur í Hovi. Hann var mætur maður, tvørligur og ríkur. Kona hansara æt Guðrið. Hon var dóttir **Snæúlv**, sum búði í Sandoy. Snæúlvur var ættaður úr **Suðuroy**, men var flýddur úr oyggjunum fyri dráps sakir og aðrar illgerðir.

Havgrímur var høvdingi yvir helvtini av oyggjunum. Hann var bráður av lyndi. Hann hugsaði seg ofta ikki væl um og var ikki hildin at vera serliga klókur. Hjá honum var húskallurin, **Einar**, sum var kallaður „Suðuroyingur“. Hjá Havgrími var eisini ein maður, sum æt **Eldjarn Kambhøttur**. Hesin Eldjarn var ill-orðaður, leyg, var ilskur, dovin og óreinur.

Í Skúvoy búðu tveir brøður. Annar æt **Brestir**, og hin æt **Beinir**. Pápi teirra æt **Sigmundur**. Sigmundur var beiggi Torbjørn Gøtuskeggja, pápa **Trónd í Gøtu**. Sostatt vóru Brestir og Beinir systkinabørn Tróndar. Vinskapur var ikki teirra millum, hóast teir vóru so nær í familju.

Umframt búgvið í Skúvoy høvdu Brestir og Beinir eitt annað minni búgv í Dímun.

Brestir og Beinir vóru rættir menn, og teir vóru høvdingar yvir helvtini av oyggjunum. Brestir var av størstu monnum. Hann var væl vaksin og ógvuliga fimur til allar leikir. Til vápnaleik var hann tann fimasti og sterkasti, sum var í Føroyum. Beinir var líkur beiggjanum, men hann var tó ikki eins góður og hann.

Brestir átti ein son, sum æt **Sigmundur** eftir abbanum. Tíðliga sást, at gott **mansevni** var í honum. Beinir átti eisini ein son. Hann æt **Tórir** og var tvey ár eldri enn Sigmundur.

Sigmundur og Tórir vóru heilt ungir, tá ið hetta hendi.

mansevni:
dugandi og raskur
maður

5. Mannskaði í Føroyum

Bjarni æt ein maður, sum búði í Svínoy, og hann var kallaður **Svínoyar-Bjarni**. Hann var ein raskur bóndi og átti nógv fæ. Hann var ógvuliga **snúin**. Hann var mammubeiggi Trónd í Gøtu.

snúin:
snildur

Tingstaður føroyinga var í Streymoy. Har er havn, sum verður kallað Tórshavn.

Eitt kvøldið um heystið sótu Einar Suðuroyingur og Eldjarn Kambhøttur við eldin hjá Havgrími bónda í Hovi í Suðuroy. Teir fóru at **meta** menn. Einar rósti vinmonnum sínum Bresti og Beini, men Eldjarn metti Havgrím at vera mætari mann. Øði spann í Eldjarn, og hann sló Einar við einum træi og rakti hann á økslina. Tá kom ilt í Einar, sum tók eina øks og sló hana í høvdið á Eldjarni. Eldjarn svímaði, og sár sást á høvdinum.

meta:
trætast um, hvør er best

Tá ið Havgrímur varnaðist tað, ið var hent, rak hann Einar av oygni við orðunum: „Fyrr ella seinni verður ilt ímillum okkum og skúvoyingarnar.“

Einar fór til brøðurnar í Skúvoy og segði teimum frá tí, ið hent var í Hovi. Hann bað Brestir hjálpa sær, og hesum játtaði Brestir. Hann var gløggur og **lógkønur** maður.

lógkønur:
kennir væl lógirnar

Um veturin fór Havgrímur til Skúvoyar við skipi. Hann vildi vita, hvussu Einar ætlaði at gjalda fyri skaðan, sum hann hevði givið Eldjarni. Brestir svaraði, at teir skuldu leggja málið fyri **besta manna dóm**, so semja kundi fáast. Hesum vildi Havgrímur ikki hoyra

besta manna dóm:
fáa frægastu menn at døma í málinum

talán um. Hann vildi sjálvur gera av, hvat ið gjaldast skuldi fyri skaðan.

Hann stevndi tí Einari til **Steymoyartings**, og síðan skiltust teir.

Steymoyarting:
tingið í Tórshavn

Bæði Havgrímur og Brestir og Beinir komu við stórum fylgi til tings. Endin var, at Eldjarn varð vístur úr landinum og misti ognir sínar, tí hann hevði gjørt seg inn á ein sakleysan mann.

Havgrímur lovaði ilt og segði, at hetta mundi fara at verða hevnt. Brestir helt lítið um hóttan Havgríms og segði, at hann óttaðist ikki hansara hóttan. Síðani skiltust teir.

6. Ráðagerð Trónða móti Bresti og Beini

Stutt eftir hetta fór Havgrímur heimanífrá. Saman við honum vóru konan, Guðrið, og seks mans. Tey sigldu til Sandoyar. Har búði verpápi hansara, Snæúlvur. Tá tey komu til oynna, sóu tey ongan nakrastaðni, men inni í stovuni stóð bæði matur og drekka á borðinum. Hetta tókti teimum undarligt.

Morgunin eftir fóru tey av stað og sigldu fram við oynni. Tá róði eitt skip ímóti teimum á tremur við monnum. Tey kendu Snæúlv og alt hansara fólk. Havgrímur heilsaði Snæúlvi, men hann heilsaði ikki aftur.

Havgrímur spurdi so Snæúlv, hvørji ráð hann hevði at geva sær í málinum við Brestir.

Snæúlvur var í øðini um hetta mál og segði Havgrími, at hann helt tað vera vána gerð at leggja á ein sakleysan mann. Hetta vildi Havgrímur ikki hoyra.

Snæúlvur skeyt eitt spjót eftir Havgrími, men Havgrímur hevði skjöldurin upp fyri seg. Spjótið stóð fast í skjöldrunum, og Havgrímur var ikki særður. Soleiðis skiltust teir.

Havgrímur og kona hansara, Guðrið, áttu ein son, sum æt Øssur. Hann var nýggju ára gamal, tá ið hetta hendi. Hann var av evnaligastu dreingjum.

So gongur tíðin. Havgrímur fór heimanífrá til Trónd í Gøtu at leita sær ráð ímóti Bresti og Beini. Tróndur tók væl ímóti Havgrími. Tróndur vildi hjálpa Havgrími,

men treytin hjá Tróndi var, at Havgrímur skuldi gjalda honum væl og fáa fleiri við. Tróndur bað Havgrím fara til mammubeiggja sín, Svínoyar-Bjarna.

Hesum játtaði Havgrímur og fór til Svínoyar at finna Bjarna. Eisini Bjarni játtaði at hjálpa Havgrími, um hann fekk nóg nógv aftur fyri. Havgrímur bað hann siga sær, hvat hann skuldi hava. Bjarni fekk tað, sum hann vildi hava, hóast tað var væl meiri enn tað, sum Tróndur kravdi. So fór Havgrímur heim aftur til Suðuroyar.

7. Bardagi

Nú skal sigast frá teimum báðum, Bresti og Beini. Teir áttu tvey búgv, annað í Skúvoy og hitt í Dímun. Kona Brestir æt Cesilia, og saman við henni átti hann sonin, sum æt Sigmundur. Sigmundur var tá níggju ára gamal og var bæði stórur og raskur. Kona Beinir æt Tóra, og tey bæði áttu sonin, Tórir. Hann var tá ellivu ára gamal og óføra gávuríkur.

Ein dagin vóru Brestir og Beinir farnir í Lítlu Dímun, har ið teir høvdu neyt og seyð gangandi. Dreingirnir, Sigmundur og Tórir, vóru slopnir við. Brestir og Beinir høvdu øll vápn hjá sær.

Um Brestir er sagt, at hann var bæði stórur og sterkur. Hann bar av øllum í vápnaleiki, var gløggur og vinsælur maður. Beinir, beiggi hansara, var eisini óførur, men hann var tó ikki javnur við beiggja sín.

Tá ið teir vóru farnir av Lítlu Dímun og nærkaðust Stóru Dímun, sóu teir trí skip koma ímóti sær. Skipini vóru full av monnum og vápnum – tólv mans á hvørjum skipi.

Bæði Brestir og Beinir kendu hesar menn. Har var Havgrímur úr Suðuroy á einum skipi, Tróndur í Gøtu á øðrum, og Bjarni úr Svínoy var á hinum triðja skipinum.

Tey trí skipini sigldu seg inn ímillum beiggjarnar og oynna, so teir sluppu ikki at leggja at lendingini, og tískil noyddust teir at leggja at eina aðrastaðni í fjøruni, har ein hamarsklettur var fyri.

Brestir og Beinir lupu upp á hamaran við vápnum sínum og settu dreingirnar niður hjá sær á klettin. Kletturin var víður omaná og góður at verja.

Tey trý skipini lögdu eisini at, og menninir lupu upp í fjøruna at klettinum. Havgrímur og Svínoyar-Bjarni søktu beinanvegin at Bresti og Beini, men teir vardu seg væl og manniliga.

Tróndur og hansara bátsmenn reikaðu um í fjøruni. Teir vóru ikki við í **atsóknini**.

Brestir vardi klettin har, sum lættast var at herja á, men verri var at verja. Teir bardust eina løtu, og tað stóð á jøvnum teirra millum.

Tá ilskaðist Havgrímur inn á Trónd, tí hann ikki hjálpti í atsóknini, sum hann fekk nógv fyri at vera við í.

Men Tróndur svaraði Havgrími, at hann var ein ónytt, sum ikki kláraði tveir mans, hóast hann hevði 24 mans afturat sær. Hann ákærði hann at brúka onnur sum **skjöldur**, tí hann sjálvur var bangin. Hann bað Havgrím herja á klettin, um nakar dugur var í honum.

Eftir tað leyp Havgrímur upp á klettin, og spjót hansara fór ígjøgnum miðjuna á Bresti.

Tá visti Brestir, at hetta fór at gera enda á sær. Hann tók svørðið og høgdi til Havgrím. Hann rakti hann á vinstri øksl, so allur armurin fell burturfrá. Havgrímur fell deyður niður fyri klettin og Brestir omaná hann. Har lótu báðir lív sítt.

So herjaðu teir á Beinir, og hann vardi seg væl, men endin var, at Beinir læt lív sítt har.

Tað verður sagt, at Brestir tók lívið av trimum

atsókn:
álop

skjöldur:
(her) at brúka onnur at
verja seg

monnum, áðrenn hann drap Havgrím, og Beinir gjørdi av við tveir.

Tá ið bardagin var av, gav Tróndur boð um, at teir skuldu drepa dreingirnar, Sigmund og Tórir, men hesum noktaði Bjarni fyri.

Tróndur ávaraði tá um, at komu dreingirnir til mans, so var vandi fyri, at teir fóru at hevna seg og gera av við allar teir, ið har vóru. Men Bjarni stóð við sítt og segði, at heldur skuldu teir drepa seg enn dreingirnar. Tá bakkaði Tróndur og segði seg bara vilja royna hinar. Hann beyð sær at taka dreingirnar **til Gøtu til fosturs** fyri at bøta um neyðina hjá teimum.

Dreingirnir sótu á klettinum og sóu, hvussu alt fór fram. Tórir græt, men Sigmundur segði:

„Ikki skulu vit gráta, vinur mín, heldur skulu vit leggja okkum hetta væl í **geyma**.“

Eftir tað fóru allir av stað. Dreingirnir fóru til Trónd í Gøtu. Líkið av Havgrími var flutt til Suðuroyar og grivið har eftir fornum siði. Líkini av Bresti og Beini vóru flutt til Skúvoyar og grivin har eftir fornum siði. Tíðindini um deyða Brestis og Beinis frættust um allar Føroyar, og øll harmaðust teir báðar beiggjarnar.

til Gøtu til fosturs:

Tróndur fostraði høvdingasynir og lærði teir upp.

leggja í geyma:

geyma í minninum

8. Ravnur tekur ímóti Sigmundi og Tóri

Hetta sama summarið kom eitt skip úr Noregi til Føroya við vørum. Skiparin æt Ravnur, og hann sigldi víða um við og eftir vørum. Skipið kom til Tórshavnar.

Tá ið keypmenninir eru klárir at fara av stað aftur, er tað at siga, at ein morgun kom Tróndur úr Gøtu til Tórshavnar við einum báti. Hann fer umborð til Ravn skipara og biður hann koma í einrúm við sær. Hann sigur nú Ravni, at hann hevur tvey **trælaevni** at selja honum. Ravnur sigur, at hann vil ikki keypa, fyrr enn hann hevur sæð, hvør tað er. Tróndur leiðir tá tveir dreingir fram fyri hann. Teir vóru **stutt kliptir** í hvítum stúkum. Teir vóru vakrir, men tað sást í teirra andlitum, at teir vóru bæði keddir og harmir.

Ravnur segði, tá ið hann sá dreingirnar: „Er tað ikki so, Tróndur, at hesir báðir eru synir Brestis og Beinis, sum tit drupu stutt síðan?“

„Jú, so er,“ segði Tróndur.

„Ikki koma teir við mær,“ segði Ravnur, „so eg skal geva pening fyri teir“ .

„Eg eigi tvær **merkur** í silvuri, sum eg skal geva tær afturfyri, at tú flytur teir burtur við tær, so at teir koma aldrin aftur til Føroyar.“ segði Tróndur.

Tróndur stoytir silvurið niður í fangið á Ravni skipara at vísa honum tað. Ravni dámdi væl silvurið og tekur dreingirnar við sær. Hann siglir nú beinanvegin út á hav. Hann fekk góðan byr til Noregs og kemur eystur

trælaevni:

ein, ið kann gerast trælur

stutt kliptir:

trælir vóru stutt kliptir

merkur:

ein mørk er um 200 gramm av silvuri

til **Túnsberg**, sum hann ætlaði sær. Hann var har um
veturin, og dreingirnir høvdu tað gott hjá honum.

Túnsberg:
norskur býur í Víkini,
nú Tønsberg

9. Frá Sigmundi, Ravni og Tróndi

Um várið gjørdi Ravnur skipið út til ferð **eystureftir**. Hann spyr tá dreingirnar, hvussu teir halda seg hava havt tað. Sigmundur svarar: „Væl afturímóti tí, sum vit høvdu tað, tá ið vit vóru hjá Tróndi.“

Ravnur spyr: „Vita tit um avgerðina ímillum Trónd og meg?“

„Víst vita vit um hana,“ segði Sigmundur.

„Eg haldi tað vera best,“ segði Ravnur, „at tit fara, har ið tit vilja. Tað silvurið, sum eg fekk frá Tróndi, skulu tit hava við tykkum, tí ringt man vera at klára seg í fremmandum landi.“

Sigmundur takkaði Ravni og segði, at hann hevði gjørt væl ímóti teimum í hesi støðu, sum teir vóru staddir í.

Nú er tað at siga frá Tróndi, at hann tók undir seg alt land í Føroyum og allar tær ognir, sum brøðurnir Brestir og Beinir høvdu átt, og hann tók dreingin **Øssur Havgrímsson** og fostraði hann. Øssur var tá tíggu ára gamal. Tróndur ráddi nú einsamallur í øllum Føroyum, og eingin helt seg til at siga honum ímóti.

eystureftir:

eystur til Hólmgarðs,
sum er Novgorod í
Russlandi

10. Frá Sigmundi

Tað summarið, tá ið Brestir og Beinir vórðu dripnir, var høvdingaskifti í Noregi, og **Hákun jallur** var komin til valdið.

Nú er at siga frá Sigmundi og Tóri, at teir vóru tveir vetrar í **Víkini**, eftir at Ravnur hevði latið teir leysar. Tá var silvurið uppi, sum Ravnur hevði givið teimum. Sigmundur var tá tólv ára gamal og Tórir fjúrtan. Teir frætta um valdið hjá Hákuni jalli og gera av at fara at vitja hann. Teir hildu, at tað kundi geva teimum frymum, at pápar teirra høvdu kent hann og høvdu verið í tænastru hjá honum.

Teir fara nú úr Víkini norður á **Dovrafjall**. Har koma teir beint áðrenn veturin. Har legst nógvur kavi við djúpum **fonnnum**, og hóast veturin kom á teir, halda teir leiðina fram á fjallinum. Teir villast og liggja úti fleiri samdøgur uttan mat. Tá orkaði Tórir ikki longur, og hann biður Sigmund fara og leita sær oman av fjallinum. Sigmundur segði, at teir skuldu annaðhvørt báðir koma oman av fjallinum ella hvørgin teirra. So stórus var munurin á, hvat hvør teirra orkaði, at Sigmundur leggur Tórir á ryggin. Teir gerast nú báðir deyðamøddir.

Eitt kvøldið finna teir eitt **gil** á fjallinum og ganga oman ígjøgnum tað. Umsíðir kenna teir luktin av royki og koma til ein garð. Teir fara inn hagar og finna eina

Víkin:
Oslofjørðin í Noregi

Dovrafjall:
fjall í Noregi

fonn:
kavi, sum hópar seg saman

gil:
lítil dalur

stovu. Har sótu tvær konur, onnur var tilkomin, og hin var ung genta. Báðar vóru tær vakrar.

Tær heilsaðu dreingjunum blíðliga, drógu klæðini av teimum og fingtu teimum turr klæði í staðin. Tær geva teimum at eta og lova teimum at verða har fyri náttina. Tær reiða eitt gott ból at liggja á og siga, at tær vildu ikki, at bóndin skuldi varnast teir, tá ið hann kom heim, tí hann var nakað illsentur.

Nú vaknar Sigmundur við tað, at ein maður kemur inn. Hann er stórir á vøkstri og klæddur í reindjóra-skin. Á bakinum hevur hann reindýr. Hann lyfti upp nasarnar, var illur á málinum og spurdi, hvør var komin har. Konan segði, at har vóru komnir tveir dreingir illa **tuskaðir** og ógvuliga máttleysir. Teir vóru deyðkomnir.

Hann svarar: „Soleiðis gert tú, at tað frættist, hvar vit eru, tá ið tit **hýsa** fólki í okkara húsi. Tað havi eg so ofta sagt tær.“

„Eg orkaði ikki,“ segði konan, „at so vakrir unglingar skuldu doyggja her uttan fyri hús okkara.“

Bóndin tagdi tá. Tey fingtu sær at eta og fóru síðan til songar.

Um morgunin var bóndin tíðliga uppi og segði við dreingirnar: „Konufólkini vilja, at tit skulu hvíla tykkum her í dag, um tit halda tað vera best.“

Teir søgdu seg fegnir vilja verða har.

tuskaðir:
høvdu stíðst og strevast

hýsa:
geva innivist

11. Sigmundur hjá Úlvi

Húsbóndin var nú burtur frá húsum um dagin og kom heim um kvøldið. Hann var bæði blíður og týður við Sigmund og Tórir. Morgunin eftir kom húsbóndin til dreingirnar og segði:

„Tað var nú soleiðis, at tit komu til hús míni. Eg haldi, at tað er skilabest, at tit verða verandi her í vetur, tí tit eru komnir langt av leið, og eingin bygd er her um leiðir.“ Teir takka húsbóndanum, og teir søgdu seg gjarna vilja vera har.

Húsbóndin segði, at teir skuldu vísa konuni og dóttirini hjálpsemi, og at teir skuldu hjálpa til, tá ið tørvur var á tí.

„Men eg má vera burtur hvønn dag at leita eftir fonggi.“, segði hann.

Nú eru dreingirnir har og hava tað gott. Konufólkini eru góðar við teir, men húsbóndin er burtur frá húsum hvønn dag.

Húsini har vóru góð, sterk og væl gjørd. Húsbóndin nevndist Úlvur, konan æt Ragnhild, og Turið æt dóttir teirra. Hon var stolt og av vakrastu gentum. Sigmundur og Turið dámdu væl hvørt annað, og tey tosaðu ofta saman. Húsbóndin og konan sóu hetta, men blandaðu seg ikki.

Nú líður veturin, og tað verður fyrsti **summarmáladagur**. Tá kemur Úlvur bóndi til Sigmund og segði:

„Nú er tað so, at tit hava verið her hjá mær í vetur.

summarmáladagur:

14. apríl

Hava tit hug at verða verandi her, so er tað í lagi, og so fáa vit at síggja, um tit mennast her. Men eg vil leggja tykkum eina við, at tit mugu ikki fara í tann skógin, sum er norðan fyri garðin.“

Hetta lovaðu teir og søgdu seg gjarna vilja verða verandi.

12. Sigmundur drepur dýrið

Ein tjørn var stutt frá húsunum. Hagar fór bóndin og lærði teir at svimja. Síðan fóru teir at venja seg við at skjóta og at skjóta til máls við boga. Úlvur var bæði stórur og sterkur, og tað sóu dreingirnir, at hann var ein framúr góður ítróttamaður. Sigmundur var skjóttur at taka eftir tí, sum Úlvur lærði teir. Bæði Sigmundur og Tórir gjørdust sera góðir ítróttamenn, men Tórir kom ikki ájavnt við Sigmund.

tjørn:
lítið vatn

Teir vóru nú har hjá Úlvi í trý ár. Tá var Sigmundur fimtan ára gamal og Tórir seytjan. Sigmundur var tá sum ein vaksin maður, og tað var Tórir við; men Sigmundur var tó fremri í øllum, hóast hann var tvey ár yngri.

So var tað eina ferðina um summarið, at Sigmundur sigur við Tórir: „Hvat man fara at henda, um vit fara í henda skógin, sum er her norðan fyri garðin?“

Tórir svarar: „Eg eri ikki forvitin eftir at vita tað.“

„Ikki er tað soleiðis við mær, og har skal eg fara,“ sigur Sigmundur.

„Tí skalt tú ráða fyri,“ sigur Tórir, „men tá akta vit ikki boðini hjá fosturfaðir okkara.“

So fóru teir, og Sigmundur hevði eina øks við sær. Tá ið teir hava verið har eina løtu, hoyra teir eitt hart brak í skóginum, og skjótt síggja teir eina ógvuliga stóra bjørn. Tað var ein skógvarbjørn, úlvgrá á liti. Teir leypa nú aftur á gøtuna, sum teir vóru komnir eftir. Gøtan

var smøl og trong. Tórir loypur undan og Sigmundur aftaná. Bjørnin rennur nú eftir teimum eftir gøtuni, og greinarnar brotna fyri henni.

Sigmundur loypir tá knappliga av gøtuni og inn ímillum trøini og bíðar har, til bjørnin kemur fram við honum. Tá høggur hann mitt ímillum oyruni á dýrinum við báðum hondum, so at øksin søkkur í. Bjørnin dettur framá og er deyð.

Tórir segði tá: „Hetta bragd var ætlað tær og ikki mær. Helst fari eg ongantíð at kunna metast javnt við teg.“

Sigmundur segði: „Nú skulu vit royna, um vit fáa reist bjørnina upp.“

Teir so gera. Teir reisa hana upp og styðja hana við trøum, so hon verður standandi. Teir seta eitt træpetti í kjaftin á henni, so hon sær út, sum hon gapar. So fara teir heim.

Tá ið teir koma heim, er Úlvur í túninum og skuldi júst tá fara at leita eftir teimum. Hann var ikki blíður og spurdi, hvar teir høvdu verið.

Sigmundur svaraði: „Nú er illa vorðið, fosturfaðir. Vit hava gjørt ímóti tínum boðum, og bjørnin hevur elt okkum.“

Úlvur segði: „Tað var væntandi, at so fór at verða. Men nú skal bjørnin ongantíð elta tykkum aftur. Henda bjørnin er so øgilig, at eg havi ikki havt hug at stríðst við hana, men nú skal tað verða.“

Úlvur fer nú inn, tekur eitt spjót og fer á skógin. Sigmundur og Tórir fara við honum. Úlvur sær nú bjørnina, loypur til beinanvegin og renir spjótið í hana.

Bjørnin dettur. Úlvur sær tá, at hon er deyð framman-
undan, og segði:

„Halda tit meg fyri spott? Og hvør tykkara hevur
dripið hana?“

Tórir svarar: „Ikki er hetta mær fyri at takka, fostur-
faðir. Sigmundur hevur dripið dýrið.“

„Hetta er størsta **mann dómsbragd**. Okkurt stórt man
fara at spyrjast burtur úr tær, Sigmundur.“ segði Úlvur.

Nú fara teir heim eftir hetta, og Úlvur hevur enn
størri álit á Sigmundi eftir henda dag.

mann dómsbragd:
roysni

13. Burturferð frændanna frá Úlvi

Nú eru dreingirnir hjá Úlvi, til Sigmundur er átjan ár og Tórir tjúgu. Sigmundur var tá av størstu monnum og framúr góður í øllum brøgdum. Tað er skjótast at siga frá honum, at hann var tann maður, ið hevur gingið **Ólavi Trygvasyni** næst í øllum ítróttum.

Nú er komið hartil, at Sigmundur sigur Úlvi, fosturfaðir sínum, at hann ætlar at fara burtur.

„Tað skal vera, sum tit vilja,“ sigur Úlvur.

Teir høvdu varnast, at hvørt heyst og hvørt vár, meðan teir vóru har, hevði Úlvur verið burtur í sjei samdøgur ella har um. Hann hevði tá mangt heim aftur við sær, lørift, klæði og mangt annað, sum teimum tørvaði at hava.

Síðan letur Úlvur teimum klæði og ger teir út til ferðina. Tað skilst á konufólkunum, at tær harmast, at teir fara, tó serliga Turið. Tey skiljast so. Teir fara av stað, og Úlvur fer við teimum. Hann fylgir teimum á leið um Dovrafjall. Tá setur Úlvur seg niður og sigur, at hann vil hvíla seg. Teir seta seg allir niður.

Tá segði Úlvur: „Nú eri eg forvitin eftir at vita, hvørjar eg havi fostrað, hvør ætt tykkara er, og hvar føðiland tykkara er.“

Teir siga honum frá øllum.

Úlvur varð sera harmur at frætta, hvussu teimum hevði verið fyri.

Tá segði Sigmundur: „Nú vil eg, fosturfaðir, at tú

sigur okkum frá tínum lívi, og hvat tær hevur verið
fyri.“

„So skal nú vera,“ sigur Úlvur.

14. Torkil sigur teimum frá ævisøgu síni

„Her byrji eg søgu mína. Tórálvur æt ein bóndi, ið búði á **Upplundum**. Hann var **mætur** maður. Hann var giftur, og kona hansara æt Íðunn. Tey áttu eina dóttur, sum æt Ragnhild. Hon var av allarvakrastu gentum.

mætur:
at hava vald og eiga
ríkidømi

Ein bóndi æt Steingrímur og búði ikki langt frá Tórálvi bónda. Hann var góður bóndi og átti nógv fæ. Tóra æt kona hansara, og tey áttu ein son, sum æt Torkil. Hann var evnaligur, stórur og sterkur.

Torkil hevði tað arbeiðið, at hvørt heyst, tá ið frostið kom, og ísur legðist á vøtnini, tá legðist hann og nakrir vinmenn hansara út í skógin at veiða dýr. Hann var av bestu bogamonnum. Hetta arbeiðið hevði hann, tá ið **turrafrost** legðist, og tí varð hann kallaður **Torkil Turrafrost**.

turrafrost:
frost við ongum avfalli

Einaferð kom Torkil til pápa sín og segði, at hann vildi, at pápin skuldi fara til Tórálv bónda og biðja honum Ragnhild, dóttur Tórálvs bónda, til konu. Pápin helt, at hann ætlaði ikki lítið. Teir fóru tó báðir til Tórálv at biðja um Ragnhild.

Tórálvur var seinur at svara og segði, at hann hevði størri ætlan fyri Ragnhild, og tí kundi Torkil ikki fáa hana til konu. Teir skiljast eftir hetta, og Torkil og pápin fara heim.

15. Frá Torkili og Tórálvi

Stutt eftir hetta frættir Torkil, at Tórálvur bóndi er ikki heima, men burtur í ørindum. Hann fer tá heimanífrá og gongur beina leið til garðin hjá Tórálvi og snúkir seg mitt á nátt fram at songini hjá Ragnhild. Hann tók ta sovandi Ragnhild upp í fangið, bar hana út og flutti hana heim til sín. Pápi hansara var illa við av hesum. Hann segði, at hann tók størri stein, enn hann var mentur at bera. Hann bað Torkil flyta hana heim aftur sum skjótast. Hesum noktaði Torkil fyri.

Steingrímur, pápi hansara, bað hann tá fara frá sær.

Torkil so gjørði, fór av stað við Ragnhild og legðist á skógin. Í ferðini við honum vóru ellivu mans. Teir vóru vinir hansara.

Nú kemur Tórálvur bóndi heim og fær at vita, hvat er hent. Hann savnar beinanvegin menn saman. Hann hevði **stórthundrað** mans. Hann fer til Steingrím bónda og biður hann flýggja sær sonin og lata seg fáa dóttur sína aftur.

Steingrímur segði, at tey vóru ikki har.

Tórálvur og teir kannaðu garðin, men funnu ikki tað, teir vildu. Síðan fóru teir á skógin at leita eftir teimum.

Teir skiltu seg sundur í lið í leitingini. Tríati mans vóru tá í liði Tórálvs.

So er tað ein dagin, at Tórálvur sær tólv menn í skóginum, og eitt konufólk var tann trettanda. Hann heldur seg nú vita, hvør tað er, og teir fara nú hagar.

stórthundrað:
svarar til 120

Nú siga vinnmenn Torkils, at menn ganga ímóti teimum. Teir spyrja, hvat teir skulu gera. Hann svarar: „Ein heyggjur er her stutt frá okkum, og hagar skulu vit allir fara, tí har er gott at verja. Vit skulu taka grót og verja okkum mannliga.“

Síðan fara teir á heyggin og gera seg til reiðar.

Skjótt koma Tórálvur og teir til heyggin og leypa á við vápnum, men Torkil og teir verja seg væl og mannliga.

Samanbresturin teirra millum endaði við, at tólv mans falla hjá Tórálvi og sjeý hjá Torkili, men allir fimm, ið eftir vóru, vóru særdir. Tórálvur bóndi var deyðiliga særður.

Nú flýggja Torkil og vinir hansara í skógin. Har skiljast tey. Ragnhild er eftir, og hon varð flutt heim í bygðina saman við pápa sínum. Tá ið Tórálvur kemur heim, doyir hann av sárum sínum, og tað er **manna søgn**, at Torkil var **banamaður** hansara.

manna søgn:
menn søgdu

Hesi tíðindi frættust nú víða um. Torkil fer heim til pápa sín og er lítið særður. Teir flestu av vinum hansara høvdu verri sár enn hann. Teir verða nú grøddir.

banamaður:
drápsmaður

16. Frásøgn Torkils

Eftir hetta stevna upplendingar til tings, og har verður Torkil Turrafrost gjørdur **útlagin** av tinginum.

Tá ið **feðgarnir** frætta hetta, sigur Steingrímur við Torkil, at hann má fara heimanífrá, meðan teir leita mest eftir honum.

„Tú skalt fara til ta áanna, sum rennur stutt frá bygdini. Har eru djúpar **kluftir** niðan við ánni. Í hesum kluftum er eitt **helli**, og tann loynistaðin kennir einginuttan eg. Hagar skalt tú fara og hava mat við tær.“ segði hann.

Torkil so ger. Hann er í hellinum, meðan mest verður leitað eftir honum, og hann verður ikki funnin. Hann keðir seg illa har, og tá ið ein tíð er umliðin, fer hann úr hellinum og heim á garðin, sum Tórálvur bóndi hevði átt. Hann flutti tá Ragnhild burtur á øðrum sinni og flýggjar á fjøll og skógir við henni.

„Og her búsettist eg,“ segði hann, „sum eg nú havi hús míni standandi. Her havi eg verið síðan við Ragnhild í átjan ár, og tað er aldurin á Turið, dóttur míni. Nú havi eg sagt tykkum lívssøgu mína,“ segði hann.

„Merkisverda haldi eg søgu tína vera, fosturfaðir,“ sigur Sigmundur, „men nú skal eg siga tær, at ikki havi eg lonað tær væl, at tú fostraði okkum. Dóttir tín segði mær, áðrenn vit skiltust, at hon var við barn, og bara eg kann vera pápin. Tí valdi eg at fara, tí eg helt, at tað mundi fara at skapa ósemju okkara millum.“

útlagin:

at vera vístur úr landinum og missa ognir sínar

feðgar:

faðir og sonur

kluft:

riva í fjalli, lítil gjógv

helli:

stór og djúp hola inn í brattlendi

Torkil svarar: „Leingi havi eg vitað, at kærleiki var tykkara millum, og eg vildi ikki forða tykkum.“

Sigmundur segði: „Tað vil eg biðja teg, fosturfaðir mín, at tú giftir ikki burtur Turið, tí hana vil eg eiga. Annars skal eg onga konu hava.“

Torkil svarar: „Ikki man dóttir mín fáa betri mann enn teg. Eitt fari eg tó at biðja teg, Sigmundur, at kemur tú til vald hjá høvdingum, so minnst tú mítt navn og hjálpir mær at fáa frið og semju við bygdarmenn mínar. Nú eri eg so ógvuliga troyttur av at búgva burturi í einsemi.“

Sigmundur lovaði at hjálpa við hesum, um tað á nakran hátt fór at bera honum til.

Nú skiljast teir, og vinmenninir báðir fóru til **Laðir**, har sum Hákun jallur búði. Teir ganga inn fyri jallin og heilsa honum. Hann tók væl ímóti teimum og spurdi, hvørjir teir eru. Sigmundur sigur seg vera son Brestis og legði afturat: „Hann, sum var **sýslumaður** tygara í Føroyum eina tíð, og sum varð dripin har. Tí havi eg, harri, leita til tygara, tí eg vænti mær hjálp av tygum. Eg vil gerast tygara maður og vinur mín somuleiðis.“

Hákun jallur segði seg ikki vera vissan í, hvør maður hann var.

„Men ikki ert tú ólíkur Bresti. Tú mást tó sjálvur vísa mær, hvør dugur er í tær, og ikki fari eg at spara mat til tín.“ segði jallurin.

Hann vísti honum til borðs hjá gestum sínum. **Sveinur Hákunarson** var tá ungur, og hann var í **hirðini** hjá pápa sínum **um ta tíðina**.

Laðir:

Hákun jallur (937-995)
búði á Løðum í Trónd-
heimi

sýslumaður:

umboðsmaður kongs og
krevur inn skatt.

hirðini:

lívverjar og fylgi kongs

um ta tíðina:

er tíðarfest til 984

17. Sigmundur hittir Hákun jall og Svein

Sigmundur kom á tal við **Svein Jálsson**, vísti honum sínar ítróttir, og Sveinur stuttleikaði sær óført av hesum.

Sigmundur bað Svein hjálpa sær at fáa vælvild hjá pápanum.

Sveinur spyr, hvat hann hevði ætlað sær at biðja pápan um.

„Eg vildi helst **í hernað**,“ segði Sigmundur „um pápi tín vil hjálpa mær.“

„Tað er væl hugsað,“ segði Sveinur.

Veturin líður nú fram til jóla.

Um jólini kemur **Eirikur jallur Hákunarson** heim. Sigmundur kemur á tal við hann og kærir sína neyð fyri honum. Eirikur lovar at bera upp mál hansara fyri Hákuni, pápa sínum. Hann sigur, at hann vil hjálpa honum minst líka væl sum pápin.

Eftir jól biður Sigmundur Hákun jall hjálpa sær onkursvegna og lata seg njóta gott av tí, at hann var sonur Brestis, sum hevði verið jalsins tænaumaður.

Hákun jallur svarar: „Víst var tað mær ein dyggur **smeitur**, tá ið Brestir, **hirðmaður** mín, varð dripin. Hann var hin raskasti maður, og lítið eru teir verdir, sum drópu hann, men hvat vilt tú?“

Sigmundur segði seg helst vilja fara **í víking** at vinna sær fæ og virðing ella **bana**.

Jallurin segði, at tað var væl talað og legði afturat:

í hernað:
á ránsferð

smeitur:
sorgarhending

hirðmaður:
lívverji, hoyrir til kongsins fylgi

í víking:
ferð hjá víkingum, sjórán

bani:
deyði

„Tú manst fara at frætta frá mær í vár, tá ið menn gera seg klárar til ferðar.“

Veturin er nú um at vera av, og Sigmundur minnir Hákun jall á hansara lyfti.

Jallurin svarar: „Eitt **langskip** vil eg lata teg fáa og fýrati mans á tí við vápnum. Tað lið man vera vánaligt, tí teir flestu munnu vera lítið fegnir um at fylgja tær, einum fremmandum og óvitandi manni.“

langskip:
slag av herskipi

Sigmundur takkaði jalli og segði Eiriki frá tí, ið pápi hansara hevði latið hann fáa.

Jalssonurin svaraði: „Lítil var gávan frá pápa, men hon man kortini fara at verða tær góð. Eg skal fáa tær eitt annað skip við fjøruti monnum.“

Tað skipið, sum Eirikur fekk honum, var ógvuliga væl útgjørt.

Nú sigur hann Sveini frá, hvat teir báðir **feðgarnir** høvdu latið honum.

feðgarnir:
faðir og sonur, (her)
Hákun og Eirikur

Sveinur svarar: „Mín støða er soleiðis nú, at til ber ikki hjá mær at hjálpa tær eins væl, sum pápi og Eirikur bróðir hava gjørt. Tó skal eg fáa tær eitt triðja skip og fjøruti mans, sum allir eru væl vápnaðir, og teir skulu allir vera tænaðsmenn mínir. Eg vænti, at teir fylgja tær best av øllum teimum monnum, sum tú hevur fingið við tær.“

18. Sigmundur berjist við Randver

Sigmundur ger klárt til ferðina, og hann siglir beinanvegin, tá ið hann er til reiðar. Hann siglir til Danmarkar ígjøgnum **Oyrarsund** og heilt inn í **Eystrasalt**. Hann er har um summarið, men fongurin er lítil. Hann hevði ongan hug at herja á við hesum monnunum, har stór mótstøða kundi væntast. Hann letur tí keypmenn fara í friði.

Tá ið liðið er á summarið, siglir hann eystaneftir, til hann kemur til **Elvarsker**. Har hildu mangan nógvir víkingar til. Tá ið teir høvdu lagt seg undir ein hól, gongur Sigmundur upp á skerið at hyggja seg um. Har sær hann, at hinumegin undir hólminum liggja fimm skip. Tað fimta var eitt **drekaskip**. Hann fer tá til menn sínar og sigur teimum, at fimm víkingaskip liggja hinumegin undir skerinum.

„Mær dámar illa at rýma, fyrr enn vit hava roynt okkum ímóti teimum. Vit fáa aldri nakran fong, uttan vit tora at fara í bardaga.“ segði Sigmundur.

Hann ger tí av, at teir skulu fara í hernað.

„Nú skulu vit bera grót á skipini,“ segði Sigmundur, „og gera okkum til reiðar. Vit skulu leggja skip okkara uttarlaga í hesa vágna, sum vit eru komnir í, tí har er vágin smalast. Skip fáa ikki siglt inn við liðini á okkum, tá ið vit leggja okkara trý skip borð um borð. Teir fáa tí ikki herjað á okkum øllumegin frá í senn.“

Hetta gera teir. Um morgunin, tá ið teir hava lagt

Elvasker:

oyggjar út fyri Götaálv í Vestursvøríki

drekaskip:

stórt langskip við útskornum drekahøvdi á stavninum

skipini út í vágsmunnan, rógva víkingar ímóti teimum á fimm skipum. Ein maður stendur har frammi á drekanum, bæði stórur og sterkur at síggja til. Hann spyr beinanvegin, hvør ræður fyri skipinum. Sigmundur segði sítt navn og spyr hin um navnið. Hann segði seg eita Randver og ættaður eystan úr Hólmgarði.

Randver gav teimum tvey í at velja. Annaðhvørt at teir góvu seg yvir, ella at teir royna at verja seg. Sigmundur segði, at teir fóru fyrst at royna vápnini. Randver bað sínar menn herja á við trimum skipum, tí ikki var komandi at við øllum fimm í senn.

Nú leggja teir at og berjast. Sigmundur og hansara menn grýta við gróti, so hinir fáa einki annað gjørt enn at verja seg. Fleiri víkingar falla, og aðrir verða særdir. Síðan taka Sigmundur og teir vápn í hendi. Tá ið Randver sær ósigurin hjá monnum sínum, kallaði hann teir **vesalingar**, tí teir megnaðu ikki so frægt at vinna á monnum, ið valla teljast millum menn. Teir svaraðu aftur, at hann helt teir til bardaga, men sjálvur helt hann seg burtur frá bardaganum. Teir bóðu hann nú leggja framat. Hann leggur nú framat við drekanum og einum øðrum av skipunum, sum menninir vóru hvíldir á. Nú er bardagin nógv harðari enn fyrr.

Sigmundur gekk fremstur á skipi sínum, og hann høggur bæði hart og títt. Tórir gongur eisini væl fram. Teir berjast nú leingi, og ilt er at siga, hvør verður við yvirlutan.

Tá mælti Sigmundur við menn sínar: „Ikki munnu vit vinna fullan sigur á teimum, uttan vit ganga harðari

vesalingar:
neyðarsligar

fram. Nú vil eg, at vit fara upp á drekan, og fylgið tit mær mannliga.“

Nú kemur Sigmundur upp á drekan og drepur ein mann og skjótt ein annan. Teir fylgja honum væl. Nú **støkkur alt undan** teimum. Tá ið Randver sær hetta, loypur hann fram ímóti Sigmundi. Teir mótast og berjast ógvuliga leingi.

støkkur alt undan:
víkja, rýma undan

Tá vísir Sigmundur kynstur síni. Hann kastar svørðið upp í loft og loftar tí aftur við vinstru hond og skjöldin í høgru. Hann høggur til Randver við svørðinum og tekur høgra bein undan honum niðan fyri knæ. Randver fellur tá, og Sigmundur gevur honum **banahøgg**, sum tók høvdið av honum. Tá rópa menn Sigmundar sigursróp, og eftir tað flýggja víkingarnir á trimum skipum.

banahøgg:
deyðahøgg

Sigmundur og teir rudda nú drekan. Teir drepa hvørt mansbarn, ið var á honum.

Nú kanna teir lið sítt, og tríati menn eru falnir av liði Sigmundar. Teir leggja tá stilt, binda sár síni og hvíla har í nakrar nætur.

Nú tekur Sigmundur drekan og annað skip, ið eftir var. Teir taka har nógv fæ, bæði vápn og aðrar virðismiklar lutir. Teir sigla nú til Eirik jall. Hann fagnar Sigmundi væl og býður honum at vera hjá sær. Sigmundur takkaði, men segði, at hann mátti fyrst norður til Hákun jall.

Síðani koma teir til Hákun jall, og hann fagnar Sigmundi og monnum hansara. Sigmundur er hjá jalli um veturin, og hann gerst ógvuliga **gitin** maður.

gitin:
kendur

Á jólum tann veturin gjørdist Sigmundur hirðmaður

hjá Hákuni jalli og Tórir við. Teir vóru nú har og høvdu
tað gott.

19. Sigmundur drepur Bjørn

Ta tíðina ráddi Eirikur kongur Sigursæli fyri Svøríki. Hann var mikil kongur.

Ein vetur vóru tólv norskir keypmenn farnir eystur til Svøríkis. Tá ið teir komu til Svøríkis, høvdu teir keypstevnu við fólkið har. Onkursvegna kom ilt ímillum teir, og ein norðmaður drap ein svenskan mann. Tá ið Eirikur kongur frættir hetta, sendir hann menn at drepa hesar tólv keypmenninar.

Um várið spyr Hákun jallur Sigmund, hvar hann ætlar sær at fara um summarið. Sigmundur svarar, at tí skuldi jallurin sjálvur ráða fyri.

Hákun jallur segði: „Eg vil, at tú skalt fara og minna svenskarar á, at teir drópu tólv av monnum mínum ein vetur nakað síðan, og at hetta ikki er hevnt enn.“

Sigmundur lovaði, at so skuldi vera.

Hákun jallur gav tá Sigmundi eitt úrvalsið av hirð síni. Nú vóru allir fúsir at fylgja Sigmundi. Teir halda nú eystur til Eirik jall. Hann gav Sigmundi góða manning afturat. Sigmundur hevur nú gott tríhundrað mans og fimm væl útgjörd skip. Teir sigla so eystur til Svøríki. Har leggja teir at eystantil í landinum.

Sigmundur sigur tá við menn sínar: „Her skulu vit fara í land.“

Teir ganga nú upp á land, koma í bygdina við tríhundrað monnum, drepa og ræna, síðan brenna teir bygdina av. Fólkið flýggjar undan, tað, ið slapp undan.

Ikki langt haðan, ið teir eltu tey flýggjandi, ráddi ein sýslumaður hjá Eiriki kongi, sum æt Bjørn. Hann savnar stórt lið av monnum, tá ið hann frættir um álopið.

Ein dagin síggja Sigmundur og teir landherin hjá Birni.

Tá spyrja menn Sigmundar, hvat teir skulu gera.

„Enn eru mong góð ráð,“ segði Sigmundur, „og ofta sigra teir ikki, sum eru fleiri, um teir eru **reystir**, sum ganga ímóti teimum. Nú skulu vit býta lið okkara upp í **svínafylking**. Tórir frændi og eg ganga undan, síðan trýggir og fimm, og menn við skjoldrum skulu vera ytstir á ørmunum báðumegin. Eg ætli, at vit leypa á **fylking** teirra og vita, um vit koma ígjøgnum soleiðis, tí svenskarar munnu ikki vera so óførir á vølli.“

Hetta gera teir, leypa á svensku fylkingina og koma sær ígjøgnum. Nú gerst stórir bardagi, og nógvir menn falla hjá svenskarum. Sigmundur gongur væl fram. Hann kemur at **merkismanninum** hjá Birni og gevur honum banahøgg. Tá eggjar hann menn sínar til at bróta **skjaldborgina**, sum var um Bjørn. Sigmundur kemur fram at Birni. Sigmundur vinnur hann skjótt og verður banamaður hansara. Víkingar rópa nú sigursróp, og tá flýggja svenskarar.

Sigmundur sigur, at teir skulu ikki elta teir, sum flýggja. Teir taka mikið fæ har og fóru við tí á skipini. Teir sigla nú frá Svøríki eystur til Hólmgarðs og herja har.

Tveir brøður eru nevndir í ríki Svøríkiskongs. Annar æt Vandil og hin Aðil. Teir høvdu aldri minni enn átta skip og tvey drekaskip.

reystir:
sterkir

svínafylking:
herdeild skipað sum
ein kili

fylking:
herdeild

merkismaður:
serliga góður

skjaldborg:
ringur av hermonnum,
ið standa tætt saman
við skjoldrum sínum

Tá Svøríkiskongur frættir, at álop er gjørt í landi hansara, sendir hann boð til teir báðar og biður teir taka Sigmund og felagar hansara á lívi. Teir játta hesum.

Um heystið sigla Sigmund og teir og koma undir eina oyggj, sum liggur úti fyri Svøríki. Tá sigur Sigmundur við menn sínar:

„Nú eru vit ikki komnir millum vinir, tí at hetta eru svenskarar. Nú skulu vit ansa okkum, og eg skal ganga upp á oynna at hyggja meg um.“

Hann so gjørði og sær, at hinumegin oynna liggja tíggju skip, tvey drekaskip og átta onnur skip. Sigmundur segði nú monnum sínum frá hesum, og at teir skulu vera klárir. Teir skulu bera fæið av skipunum og grót inn í staðin. Hetta gera teir um náttina.

20. Bardagi Sigmundar og Vandils

Tíðliga um morgunin róðu teir at teimum tíggju skipunum. Beinanvegin rópa formenninir til teirra og spyrja, hvørjir ráddu fyri skipunum. Sigmundur nevndi seg, og tá ið teir frættu, hvørjir teir vóru, taka teir upp vápn síni og berjast, og Sigmundur og menn hansara vórðu hart royndir.

Vandil leggur dreka sín at dreka Sigmundar. Har var hart stríð. Tá ið teir hava barst eina tíð, segði Sigmundur við menn sínar:

„Vit fáa ikki sigur, uttan vit ganga nærri. Nú vil eg leypa upp á drekan, og fylgið tit mær mannliga.“

Nú loypur Sigmundur upp á drekan, og ein heilur hópur fylgir honum. Skjótt drap hann ein mann og síðan annan. Liðið **støkkur** nú undan teimum.

Vandil søkir at Sigmundi, og berjast teir ógvuliga leingi. Sigmundur nýtir nú hitt sama bragdið sum fyrr: skiftir um vápn í hondunum og hoggur við vinstru hond til Vandils, so hann tók høgru hond av honum, og svørðið, sum hann hevði barst við, fell niður. Sigmundur ger tá skjótt av og drepur hann. Tá rópa menn Sigmundar sigursróp.

Tá segði Aðil: „Vandil man vera dripin. Nú skulu vit flýggja, og nú verður hvør at hjálpa sær sum frægast.“

Tá flýddu Aðil og teir við fimm skipum. Fýra skip vóru eftir og drekin hitt fimta. Nú drepa Sigmundur og teir hvørt mansbarn, ið eftir var, og taka drekan og hini

støkkur:

hopa undan, víkja

skipini við sær. Teir sigla so til Danmarkar. Teir hvíla seg nú og binda um sár síni. Tá ið teir eru komnir fyrri seg aftur, sigla teir til Eirik jals, og har verða teir væl fagnaðir.

Teir eru har stutta tíð og fara so norður til Tróndheim, har teir finna Hákun jall. Hann fagnar Sigmundi og monnum hansara væl. Hann takkar honum fyrri hetta verk, sum hann hevur útint hetta summarið.

Sigmundur og Tórir eru nú hjá jalli um veturin, og teimum manglar nú ikki fæ.

21. Sigmundur berjist við Harald Jarnheys

Tá ið váraði, spurdi Hákun jallur Sigmund, hvar hann ætlaði sær at fara um summarið. Sigmundur svaraði, at tað skuldi jallurin gera av.

„Nú vil eg, at tú skalt fara vestur um hav í nánd av Orknoyggjum. Har eru vónir at finna Harald Jarnheys. Hann er dømdur útlagin av mær. Hann er mín mesti óvinur, og hann hevur gjørt miklan ófrið í Noregi. Hann er rættiligt **reystmenni**, og hann vil eg, at tú skalt drepa.“

reystmenni:
kappi, hetja

Nú siglir Sigmundur úr Noregi við átta skipum. Tórir stýrir drekanum, ið Vandil hevði átt, og Sigmundur tí hjá Randveri. Har er lítil fongur um summarið. Tá ið langt var liðið á summarið, koma teir við skipum sínum undir **Ongulsoy**. Hon liggur í Onglandshavi. Har síggja teir tíggu skip liggja. Teirra millum eitt stórt drekaskip.

Ongulsoy:
er við Wales og eitur nú
Angelsey

Sigmundur verður skjótt vísur í, at Haraldur Jarnheysur ræður fyri hesum skipunum.

Nú líður náttin, og um morgunin í sólarrenningini taka teir upp vápn síni og berjast allan dagin til út ímóti nátt. Teir skiljast í skýmingini og mæla til bardaga morgunin eftir.

Um morgunin kallar Haraldur á skip Sigmundar og spyr, um hann vildi halda fram at berjast. Sigmundur segði seg ikki ætla annað.

„Tað vil eg nú mæla til,“ segði Haraldur, „sum eg

aldri havi mælt til fyrr, at vit skulu leggja vápnini og gerast felagar.“

Hesum vóru menn á báðum liðum samdir í og søgdu tað vera fyri neyðini, at teir komu til semju, so allir vóru í einum liði, tí tá mundu fáir klára seg ímóti teimum.

Sigmundur segði, at eitt forðaði fyri hesi semju.

„Hvat er tað?“ spyr Haraldur.

Sigmundur svaraði: „Hákun jallur sendi meg eftir høvdi tínum.“

„Ilt hevði eg í væntu frá honum,“ segði Haraldur, „og tit eru ólíkir menn. Tú ert av raskastu monnum, men Hákun er hin versti maður.“

„Hetta eru vit ikki samdir um,“ svaraði Sigmundur.

Manningar teirra royndu at fáa teir at **sættast**, og endin var, at teir samdust. Teir lögdu saman allan **herfong** sín, og teir herja nú víða um restina av summarinum.

Men móti heysti segði Sigmundur, at hann ætlaði sær til Noregs.

Haraldur svarar: „So fara vit at skiljast báðir.“

„Tað fara vit ikki,“ segði Sigmundur, „nú vil eg, at vit báðir fara til Noregs. Tá havi eg tað, sum eg lovaði jallinum, tá ið eg leiði teg á hansara fund.“

„Hví skuldi eg farið á fund hansara?“

„Lat meg ráða í hesum,“ sigur Sigmundur.

„Bæði tí, at tú ert góður maður,“ segði Haraldur, „og tí, at tú kemur tær sjálvum í vanda, skalt tú ráða fyri hesum.“

Síðan sigla teir til jallin. Hann var í **Borgund**. Sigmundur fer uttan Harald inn í Borgund við tólv monnum og vil finna jallin.

sættast:
semjast

herfong:
góðs, sum verður tikið í bardaga

Borgund:
staðarnavn á Sunnmøri við Ålesund

Sigmundur kemur til Hákun jall, meðan hann situr við **drykkjuborð**. Sigmundur gongur beinanvegin inn fyri jallin og heilsar honum væl. Jallurin tók blíðliga ímóti honum og spyr tíðindi. Sigmundur sigur honum frá ferðum sínum, men hann nevnir ikki, at hann hevur funnið Harald. Men tá ið Hákun heldur, at Sigmundur tosar uttanum, spyr hann, um hann hevur funnið Harald.

„Tað havi eg,“ segði Sigmundur, og hann segði honum frá, hvussu gingist hevði, og at teir vóru sættir.

Jallurin tagnaði tá og rodnaði í andlitinum. Tá ið ein stund leið, mælti hann:

„Ofta hevur tú, Sigmundur, gjørt ørindi betur enn nú.“

„Nú er Haraldur komin í tygara vald, harri, og eg vænti, at tygum taka við **sættum** hansara fyri mína skyld, so hann fær **grið** og innivist í landinum.“

„Ikki man so verða,“ segði jallurin, „eg skal lata hann drepa alt fyri eitt.“

„Eg bjóði mína hond fyri hann, harri,“ segði Sigmundur, „og so mikið fæ, sum tygum sjálvur leggja á.“

„Ongar sættir skal hann fáa frá mær,“ segði jallurin.

Sigmundur svaraði: „Til einkis havi eg tænt tær, tá ið eg ikki skal fáa grið og sættir fyri ein mann. Eg fari nú burtur úr hesum landi, og eg tæni tær ikki longur. Tað vil eg, at tað skal ganga hart á, áðrenn tú fært lívið av Harald.“

Sigmundur loypur upp og gongur út úr stovuni, men jallurin situr eftir og tigur, og eingin torir at biðja fyri Sigmundi.

drykkjuborð:
veitsluborð

taka við sættum:
semja

grið:
náði, friðskjól

Tá tekur jallur til orða: „Illur er Sigmundur nú. Skaði er tað fyri mítt ríki, um hann rýmir úr landinum, og ikki man tað vera álvara hansara.“

„Víst man tað vera álvara hansara,“ søgdu menn hansara.

„Farið nú eftir honum,“ segði jallurin, „og vit skulu semjast um hetta, sum hann beyð.“

Nú fara jalsmenn til Sigmund og siga honum hetta. Sigmundur fer aftur til jallin, og nú er jallurin hin fyrri at heilsa. Hann segði, at teir skuldu semjast um tað, sum hann fyrr hevði boðið.

„Eg vil ikki, at tú skalt fara frá mær.“ segði jallurin.

Sigmundur tók tá við grið og semju fyri Harald. Hann fer nú til Harald og sigur honum, at sættin er gjørd. Haraldur segði, at hann vildi illa trúgva honum, men tó fóru teir til jallin og samdust. Haraldur fór eftir tað norður til **Hálogaland**, men Sigmundur var hjá jalli um veturin í miklum kærleika. Tað var Tórir eisini og ein fjøld av monnum við teimum.

Sigmundur heldur menn sínar væl bæði við klæðum og vápnum.

Hálogaland:
landspartur í Norður-
noregi, í dag Nordland
ella Helgeland

22. Frá oyggjaskeggjum og Sigmundi

Nú er at siga frá Føroyum, at Øssur vaks upp hjá Tróndi í Gøtu, heilt til hann var fullvaksin maður. Hann var raskur og væl vaksin. Tróndur fekk honum ta bestu konuna í oyggjunum. Tá segði Tróndur, at teir skuldu býta oyggjarnar ímillum sín til at valda og stjórna. Øssur skuldi hava tann partin, sum pápi hansara hevði átt, og Tróndur tann, sum Brestir og Beinir høvdu átt. Tróndur segði eisini Øssuri, at tað var best, at hann tók tað góðs, jørð og leysafæ, sum teir høvdu átt, til **faðirbøtur**. Alt hetta gekk, sum Tróndur vildi. Øssur átti nú tvey ella trí búgv. Eitt í Hovi eftir Havgrím, abba sínum í Suðuroy, annað í Skúgvoy og hitt triðja í Dímun eftir Sigmund og Tórir.

Føroyingar høvdu frætt um Sigmund, at hann var víðagitin maður, og teir gjørdur nógv fyri at verja seg. Øssur læt gera **virki** um garðin í Skúgvoy, og har var hann mestu tíðina.

Skúgvoy er so brøtt, at har er sera gott at verja. Har er ein uppgongd, og sagt verður, at ikki verður oyggjin tikin, um tjúgu ella tríati menn eru fyri, tí tá sleppa aldri so mangir menn framat, at oyggjin verður tikin.

Øssur fór millum búgv síni við tjúgu monnum, men heima hjá honum vóru javnan tríati menn umframt húskallar. Eingin hevði nú so mikið sum hann, tá ið Tróndur er undantikin.

Tað nógva silvurið, sum Tróndur hevði fingið á

faðirbøtur:
bót fyri manndráp

virki:
verjuskansi

Skúgvoy:
ivaleyst meinast her við Stóru Dímun. Søgan blandar oyggjarnar báðar saman.

Haloyri, gekk aldri undan. Hann var ríkasti maður í
oyggjunum, og hann stjórnaði øllum Føroyum einsa-
mallur, tí Øssur dugdi lítið í snildum móti Tróndi.

23. Frá Hákun jalli og Sigmundi

Nú er at siga frá Sigmundi, at hann talar við **Hákun jall**. Hann segði, at hann vildi gevast við hernaði og fara til Føroya. Hann vildi ikki longur hoyra, at hann enn ikki hevði hevnt pápa sín, tí tað var **brigslað** honum. Hann biður jallin hjálpa sær og geva sær ráð, hvussu hann skuldi bera seg at.

brigslað:
átalað

Hákun jallur svarar: „Havið er vandafult til oyggjarnar, og brimið er nógv. Ikki ber til at fara hagar við langskipum. Eg skal lata tveir knørrir gera og fáa tær menn á teir, so alt er væl skipað.“

Sigmundur takkar honum. Hann gjørði seg ferðarbúnan um veturin, so at skipini vóru til reiðar um várið, og manning var fingin á tey.

Haraldur kom um várið og gjørði seg kláran at fara saman við honum. Tá ið Sigmundur var ferðarbúgvinn, segði Hákun jallur:

„Honum skal maður av húsi fylgja, ið hann vil aftur skal koma.“

Jallurin gekk tá út við Sigmundi og spurdi:

„Sig tú mær, hvønn trýrt tú á?“

Sigmundur svarar: „Eg trúgvi á mátt mín og meg.“

Jallurin svarar: „Ikki eigur tað at vera so. Tú skalt leita tær stuðul har, sum eg havi sett alla mína trúgv, og tað er hjá **Torgerð Hørðabrúður**. Vit skulu fara at finna hana og har søkja tær góða eydnu.“

Sigmundur bað hann ráða fyri tí.

Torgerð Hørðabrúður:
gudinna, ið Hákun
jallur dyrkaði og tilbað

Teir ganga tá á skógin eftir einari breyt og síðan eftir einari tvørgøtu. Har koma teir til eitt opið stað, og har stendur eitt hús við **stavgarði** um. Húsið var avbera vakurt, gull og silvur var lagt inn í **skurðirnar**. Teir ganga inn í húsið, Hákun og Sigmundur, og nakrir fáir menn við teimum. Har var fjøld av gudum. **Glasgluggar** vóru nógvir í húsinum, so ongantið bar skuggi á.

Ein kona var innarlaga í húsinum, og hon var stásiliga ílætín. Jallurin kastaði seg niður fyri føtur hennara og lá leingi. Síðan reisti hann seg upp og sigur við Sigmund, at teir skulu bera henni offur og leggja silvur á stólin fyri hana.

„Og tað skulu vit hava til merkis,“ sigur Hákun, „um hon vil taka við tí, so sleppir hon ringinum, sum hon hevur á arminum. Av hesum ringi eigur tú, Sigmundur, at taka eydnu tína.“

Nú trívur jallurin eftir ringinum, og tað tykist Sigmundi, sum hon knýtir nevan, so jallurin ikki fær ringin. Jallurin kastar seg enn einaferð niður fyri hana, og tað tykist Sigmundi, sum jallurin tárar. Hann reisir seg upp aftur og trívur eftir ringinum. Tá er hann leysur. Jallurin gevur Sigmundi ringin og sigur, at henda ringin skuldi Sigmundur aldri lata frá sær, og tað lovaði hann.

So skiljast teir, og Sigmundur fer til skip síni. So er sagt, at fimti menn vóru á hvørjum skipinum. Teir lögdu í hav, og teir finga góðan byr, líka til teir sóu fugl av landi. Bæði skipini fylgdust. Haraldur Jarnheysur var á skipi við Sigmundi, men Tórir stýrði hinum skipinum.

stavgarður:
garður gjørdur av stavum, rimagarður, skíðgarður

skurðir:
útskeringar

glasgluggar:
glasvindeyga

Tá kom stormur á teir, og skipini skiltust. Tey róku um í fleiri samdøgur.

24. Sigmundur hittir Trónd

Nú er at siga frá Sigmundi og teimum, at teir sigla ímóti oyggjunum. Tá ið teir nærkast Føroyum, síggja teir, at teir eru komnir eystantil at oyggjunum. Menn eru við Sigmundi, sum kenna landslagið, og teir síggja, at teir eru komnir tætt undir Eysturoy.

Sigmundur segði, at hann vildi fyrst fáa vald á Tróndi. Men tá ið teir komu inn ímóti Eysturoynni, komu bæði streymur og stormur ímóti teimum, so ikki var hugsingur um at sleppa at landi har. Men teir vunnu upp land í Svínoy. Teir koma har í lýsingini, og fýrati menn leypa beinanvegin niðan til bygdina, meðan tíggju ansa skipinum. Teir taka bygdina og bróta upp dyr, taka Bjarna bónda úr seingini og leiða hann út.

Bjarni spyr, hvør er formaður fyri hesari ferð.

Sigmundur nevndi seg.

„Tú manst vera illur við teir, sum sýndu tær ilt, tá ið pápi tín varð dripin. Eg skal viðganga, at eg var har, men manst tú minnst, hvat eg segði um mál títt, tá ið mælt varð til at drepa teg og Tórir? Eg mælti so, at tit ikki skuldu verða dripnir heldur enn eg.“

„Tað minnst eg víst,“ segði Sigmundur.

„Nær skal tað verða mær afturlønt?“ spurdi Bjarni.

„Nú,“ segði Sigmundur, „tú skalt sleppa við lívinum, men eg skal ráða einsamallur fyri øllum øðrum.“

„So skal vera,“ segði Bjarni.

„Tú skalt koma við okkum til Eysturoyar,“ segði Sigmundur.

„Hagar kemst ikki heldur enn upp til himmals í hesum veðrinum,“ segði Bjarni.

„Tú skalt koma til Skúgvoyar, um Øssur er heima.“

„Tí skalt tú ráða fyri,“ sigur Bjarni, „og har hugsar eg, at Øssur man vera.“

Náttina eftir koma teir til Skúgvoyar og koma eisini hesa ferð í lýsingini til oynna.

Tað bar so væl á, at eingir menn vóru at verja upp-gongdina í Skúgvoy. Teir ganga beinanvegin niðaná. Fimmti menn vóru við teimum, sum Bjarni hevði fingið teimum. Teir koma at virkinum, og Øssur og teir eru tá komnir upp á virkið. Øssur spyr, hvørjir teir eru, sum har eru komnir.

Sigmundur nevndi seg.

„Tú manst hava ørindi higgar til okkara. Eg vil bjóða tær sættir,“ segði Øssur, „at teir bestu menn í Føroyum døma í málinum okkara millum.“

„Ikki man verða nakað av sættum okkara millum,“ segði Sigmundur, „uttan eg ráði einsamallur.“

„Ikki man eg semjast við teg við teimum treytum.“ sigur Øssur, „Ikki veit eg tann mannarnum okkara millum ella tann mun í máli okkara, at mær skuldi tørvað hetta.“

Sigmundur svaraði og segði monnum sínum, at teir skuldu søkja at virkinum upp á **kvamsvís**.

„Men eg skal hugsa meg um, hvat eg nú skal gera.“ segði hann.

Haraldur Jarnheysur var harður í ráðum og var ímóti øllum sættum.

kvamsvís:
látast sum um

Øssur hevði tríati menn í virkinum, og virkið var ógvuliga torført at herja á.

Øssur átti ein son, sum æt Leivur. Hann var tá ungt barn.

Nú herja Sigmundur og hansara menn á virkið, og hinir verja.

Sigmundur gongur fram við virkinum og hyggur at. Hann var soleiðis klæddur, hevði hjálm á høvðinum, svørð bundið um miðjuna og øks í hendi. Øksin var silvurdrigin og **krókhyrnt** og vavd um skaftið, og hon var hitt besta vápn. Hann var í reyðum **kyrtli** og í løttum **brynjustakki** uttanyvir. Øll vóru samd um, at ikki hevði maður komið til Føroya so mætur sum hann.

Sigmundur sær nú, at virkisveggurin er lopin í einum stað, og har var lættari at herja á. Sigmundur fer tá burtur frá virkinum, tekur renningarlop so langt upp í virkisveggin, at hann fekk krøkt øksina og hálaði seg skjótt upp eftir øksarskaftinum, og soleiðis kemur hann upp á virkið. Ein maður kom skjótt ímóti honum og høggur til hansara við svørði. Sigmundur slær høggið frá við øksini og leggur til, so at øksin stendur langt inni í bringuni á honum. Hann er skjótt deyður.

Hetta sær Øssur skjótt, loypur ímóti Sigmundi og høggur til hansara. Sigmundur slær høggið frá sær við øksini og høggur til Øssur og tekur høggru hond hansara av honum, so svørðið fellur niður. Tá høggur Sigmundur á øðrum sinni til Øssur í bringuna, so at øksin gjørði hol fyri sær, og har fell Øssur. Tá leypa menn at Sigmundi, men hann stökkur út av virkisvegginum øvutur og

øksin, krókhyrnt:

á øksini eru silvur-træðrir slignar í blaðið, eggin er boðin og endar í spískum hyrnum (sum hálv máni), og jarn-tráður er vavdur um skaftið.

kyrtil:

(hálv)sítt, leyst og vítt klædnaplagg (ofta við belt)

brynjustakkur:

stutt brynja

kemur standandi niður. Nú savnast menn um Øssur, til hann er deyður.

Sigmundur sigur monnunum, ið eftir vóru á virkinum, at teir hava tvey í at velja. Annar er, at hann svøltar teir út úr virkinum ella setur eld á.

„Hin er, at tit lata meg ráða einsamallan.“ segði hann. Teir lata hann nú ráða og geva seg upp til hansara.

Tað er at siga frá Tóri, at hann er komin til Suðuroyar. Hann kemur til Sigmundar, tá ið hetta er farið fram.

Nú fara boð ímillum Sigmund og Trónd um sættir. Teir góvu hvør øðrum grið, og fundur var avtalaður at vera teirra millum í Streymoy í Tórshavn, har sum tingstaður føroyinga er.

Har koma Sigmundur og Tróndur og stór mannfjöld. Tróndur er í sera góðum lag. Nú tala teir um semju. Tróndur segði: „Sigmundur, mín vinur, tað er ósømligt, at eg var hjá, tá ið pápi tín varð dripin. Nú vil eg bjóða tær slíkar sættir, sum tær dámar best. Eg vil, at tú skalt gera allar sættir okkara millum.“

„Tað vil eg ikki!“ segði Sigmundur, „Eg vil, at Hákun jallur ger allar sættir okkara millum, annars verða vit ósamdir. Men vit skulu fara saman til Hákun jals, um vit kunnu semjast um tað.“

„Eg vil fegin, vinurin,“ segði Tróndur, „at tú dømir, men eg vil hava rætt til at vera her í landinum og at hava alt tað ræði, sum eg nú havi.“

„Ongar sættir verða,“ sigur Sigmundur, „uttan tær, sum eg vil bjóða tær.“

Tá ið Tróndur nú sær, at verri verður, um hann ikki tekur við tilboði Sigmundar, semjast teir á tann hátt, at teir báðir skulu fara til Noregs um summarið.

Annað av skipunum fór til Noregs um heystið, og við vóru nógvir av teimum monnunum, ið høvdu fylgt Sigmundi vestur um hav. Men Sigmundur var í Skúgvoy um veturin, og saman við honum vóru eisini Tórir, Haraldur Jarnheysur og nógvir menn við teimum.

Nú líður veturin, og Sigmundur ger skip sítt út til ferðina til Noregs. Tróndur ger ein byrðing kláran, sum hann átti. Hvør veit nú av øðrum. Sigmundur siglir beinanvegin, hann er til reiðar. Har í ferðini við honum eru Tórir og Haraldur Jarnheysur. Teir vóru um leið tjúgu mans á skipinum. Teir koma til Sunnmøri í Noregi. Teir frætta frá Hákun jalli, at hann er ikki langt haðan, og teir finna hann skjótt.

Hákun fagnar væl Sigmundi og feløgum hansara. Sigmundur sigur honum frá semjuni, sum hann hevur gjørt við Trónd.

Jallurin svaraði: „Ikki hava tit verið líka snildir, tú og Tróndur. Ikki rokni eg við, at hann kemur skjótt á mín fund.“

Summarið líður, og Tróndur kemur ikki. Nú koma skip úr Føroyum, og har søgdu teir, at Tróndur var rikin aftur at landi, og skip hansara var so illa farið, at tað ikki var siglingarført.

25. Avgerð Hákonar millum Sigmund og Trónd

Nú sigur Sigmundur, at hann vil, at jallurin skal gera av, hvussu trætan ímillum hann og Trónd skal loysast, hóast Tróndur ikki er komin.

Jallurin segði: „So skal verða. Eg leggi **tvinni manngjöld** fyri Brestir og Beinir og hina triðju mannbótina fyri ráðini um at drepa tykkum, tí at Tróndur vildi, at tit skuldu verða dripnir, tá ið hann læt drepa fedrar tykkara. Hin fjórða mannbótin skal vera fyri, at Tróndur seldi tykkum sum trælir. Afturat tí fjórðingi, sum tú hevur at ráða yvir í Føroyum, skal verða tikin bæði parturin hjá Tróndi og tann parturin, sum arvingarnir eftir Øssur eiga, og tú skalt nú ráða yvir helminginum av oyggjunum, men hin helmingurin skal vera ogn mín fyri tað, at Havgrímur og Tróndur drópu hirðmenn mínar Brestir og Beinir. Havgrímur skal vera **óbøttur**, tí hann drap Brestir og søkti at sakleysum monnum. Fyri Øssur skal eingin bót vera fyri tann órætt, at hann tók tína ogn og varð dripin har. Men tú skalt býta peningabøturnar millum tín og Tórir, sum tær líkar best. Tróndur skal hava loyvi at vera í oyggjunum, um hann heldur hesar sættir. Tú skalt hava allar oyggjarnar í **len** frá mær,“ segði jallurin, „og tú skalt gjalda mær skatt av mínum luti.“

tvinni manngjöld:
bót fyri manndráp

óbøttur:
einki skal gjaldast fyri hann

len:
at ráða yvir

Sigmundur takkaði jalli fyri hesa avgerð og var hjá honum um veturin. Um várið fór hann til Føroya og við honum Tórir, frændi hansara, men Haraldur Jarnheysur var eftir.

Ferðin gekk væl, og teir komu til Føroya í øllum góðum. Sigmundur stevnir Tróndi til tings í Streymoy í Tórshavn. Har kemur Tróndur og nógvir menn saman við honum.

Sigmundur segði, at Tróndur hevði enn ikki hildið sættina, tí hann var ikki komin til Noregs, soleiðis sum teir høvdu avtalað. Sigmundur kunnger nú avgerðina hjá jallinum. Hann biður Trónd nú gera annaðhvørt: halda sættina ella bróta hana. Tróndur helt, at tað var ráðiligast at taka við semju, men hann bað sær eina freist fyri peningagjaldið. Hóast jallurin hevði sagt, at peningur skuldi vera goldin eftir einum ári, so játtaði Sigmundur umbønini frá Tróndi, at peningurin skuldi verða goldin eftir trimum árum.

Tróndur segði, at honum dámdi væl, at Sigmundur, vinur hansara, var høvdingur, tí hann hevði sjálvur verið tað so leingi.

„Tað er gott, at so verður.“ segði hann.

Sigmundur segði, at honum tørvaði ikki **sleisk** orð. Teir skiljast sostatt, og allir menn eru samdir.

sleisk:
smikrandi

Tróndur beyð Leivur Øssursyni til fosturs hjá sær heima í Gøtu, og har vaks hann upp.

Sigmundur fór til Noregs um summarið, og tá letur Tróndur ein triðing av fænum, men hann var ógvuliga trekur. Sigmundur savnaði saman skattin fyri Hákun jall, áðrenn hann sigldi úr oyggjunum.

Ferð Sigmundar gekk væl, og hann kemur til Noregs við skipi sínum. Hann fer beinanvegin til Hákun jall og førir honum skatt sín. Jallurin fagnaði Sigmundi, Tóri, og øllum fylgisneytum teirra væl. Teir eru nú hjá jallinum um veturin.

26. Frá Sigmundi Brestissyni

Summarið eftir fór Sigmundur við jalli inn á **Frosta-ting**. Tá bar hann upp málið fyri Torkil, verfaðir sín, at Hákun skuldi gera hann sakleysan, og tað mátti loyvast honum at vera í Noregs landi. Hákun jallur játtaði Sigmundi hetta. Jallurin sendi tá boð eftir Torkili og húski hansara. Torkil varð tá verandi tann veturin hjá Hákuni jalli saman við konu síni og dóttur teirra, sum hevði átt gentubarn. Hetta var sama summarið, sum Sigmundur og Tórir vóru farnir av stað, og tann gentan æt Tóra.

Várið eftir gav Hákun jallur Torkili Turrafrosti sýslu í **Orkadali**. Har setti Torkil búgv og var har alla tíðina, sum higar er komið í søguni.

Nú ríður Sigmundur út í Orkadali til Torkil. Væl varð tikið ímóti honum. Nú hevur Sigmundur upp **bønarorð** og biður um Turið. Torkil játtar bønarorðunum og heldur, at tað er stór virðing fyri hann sjálvum, dóttur sína og tey øll. Sigmundur drekkur nú brúdleyp sítt á **Løðum** hjá Hákun jalli, og jallurin letur veitsluna standa í sjei dagar. Torkil Turrafrost gjørdist tá hirðmaður hjá Hákun jalli og hansara kærasti vinur. Tey fara nú heim eftir hetta.

Sigmundur, kona hansara og dóttir teirra vóru hjá jalli, heilt til tey fóru til Føroya um heystið.

Nú er kvirt í oyggjunum um veturin.

Móti vári fara menn til tings í Streymoy. Har er

Frosta-ting:

tingstaður í Trøndaløgum í Noregi

Orkadali:

dalur í Trøndaløgum

bønarorð:

tað at biðja um gentu

Laðir:

staðarnavn uttan fyri Niðarós, nú Trondheim

stór mannfjöld. Sigmundur hevur stórt fylgi við sær. Tróndur kemur har, og Sigmundur heintar fæ sítt hjá honum. Tað var annar triðingurin, men hann segði tó, at hann skuldi fingið alt. Tróndur svarar: „Tað er so, vinurin, at tann maður, sum eitur Leivur og er sonur Øssur, honum beyð eg heim til mín, tá ið vit vóru samdir. Nú vil eg biðja teg, at tú unnar Leivi onkra sømd eftir faðir sín Øssur, sum tú drapst, og tá kundi eg goldið honum tann pening, sum tú eigur hjá mær.“

„Tað geri eg ikki,“ segði Sigmundur, „og tú skalt gjalda mær fæ mítt. Gjald tú nú fæið, annars man fara at verða verri.“

Tróndur greiddi nú helmingin av tí triðinginum og segði seg ikki vera føran fyri at lata meiri tá. Sigmundur gekk tá at Tróndi. Hann hevði øks í hendi, hina somu silvurdrignu, sum hann drap Øssur við. Hann setti øksina fyri bróstið á Tróndi og segði, at hann vildi trýsta so, at hann skuldi kenna sviðan, um hann ikki læt fæið alt fyri eitt.

Tróndur segði tá: „Vanlukkumaður ert tú!“, og hann bað ein av monnum sínum fara inn í búðina eftir pengapunginum og vita, um nakað var eftir av silvuri. Maðurin fór og rætti Sigmundi pungin. Tá ið fæið var vigað, var tað júst so mikið, sum tað, ið Sigmundur átti. Sostatt skiljast teir.

Hetta summarið fór Sigmundur til Noregs við skatti hjá Hákun jalli, og jallurin var blíður við hann. Hann er har hjá jalli stutta tíð, fer síðan út aftur til Føroya og situr har um veturin.

Tórir, frændi hans, er altíð har við honum.

Sigmundur var vinsælur har í oyggjunum. Hann og Svínoyar-Bjarni hildu væl sætt sína. Svínoyar-Bjarni fekk javnan semju í lag ímillum Trónd og Sigmund; annars mundi tað havt verið verri.

Um várið fara menn til Streymoyartings. Har kemur stór mannfjöld. Sigmundur krevur fæið frá Tróndi, men Tróndur biður faðirbøtur Leivs Øssurssonar, og mangir menn royna at fáa teir at semjast.

Sigmundur svarar: „Ikki letur Tróndur Leivi fæið heldur enn mær. Men tá ið nú menn hava lagt eitt gott orð inn fyri hetta, skal eg lata tað standa, men ikki gjaldi eg tað sum bøtur, sum nú er statt.“

Teir skiljast so við hetta og fara heim av tingi.

Sigmundur búði seg aftur til at fara til Noregs um summarið við skatti til Hákonar jals, og hann verður seint klárur. Hann siglir í hav, tá ið hann er til reiðar. Turið, kona hansara, er eftir, men Tórir, frændi hansara, fer við honum. Væl gekst teimum. Teir komu til Tróndheims seint um heystið. Sigmundur fór tá til Hákon jall, og hann varð væl fagnaður.

Sigmundur var sjevogtjúgu ára gamal, tá ið hetta barst til, og hann var síðan hjá Hákon jalli.

27. Bardagin í Hjørungavági

Tann veturin komu **jómsvíkingar** til Noregs og bardust við Hákun jall og synir hansara. Sigmundur og Tórir vóru báðir við í bardaganum við jøllunum, Hákuni og Eiriki. Sigmundur Brestisson var stýrimaður og liðhøvdingur í herinum hjá jallinum.

Eftir henda tilburð eggjar **Búgvi** sínar menn at herja á. Hann hoggur so hart og ógvisliga, at alt, sum fyri er, stökkur undan honum. Tá ið Hákun jallur sær hetta, heitir hann á allar liðhøvdingar, at teir skulu ganga ímóti Búgva og reka henda víking burtur. Men teir flestu vóru so troyttir av longum stríði, at teimum dámdi ikki at nærkast Búgva.

Nú sær Hákun jallur, at eingin framgongd er ímóti Búgva, sum gekk ógvuliga hart fram og drap nógvar menn í hansara liði. Tá heitir hann á Sigmund Brestisson, at hann skuldi leggja skip sítt at skipi Búgva og drepa henda skaðamann.

Sigmundur svaraði: „Nú vilja tygum seta meg í størsta vanda, tá ið eg skal ganga ímóti Búgva.“

Hákun jallur velur hitt besta liðið á skip Sigmundar og biður menn gera sítt besta. Nú gjørdist álopið á Búgva sera harðligt. Mangur maður læt lív.

Sigmundur eggjar nú monnum sínum at gera upp-gongu á skip Búgva. Tríati menn fara fram í framskutin. Búgvi og menn hansara ganga skjótt ímóti. Har gjørdist hart stríð. Teir møttust brátt, Búgvi og Sigmundur.

Jómsvíkingar:

víkingaherur, ið helt til í Jómsborg, á oynni Jóm, í dag Wollin í Póllandi

Búgvi:

Búgvi Digri, ein av jómsvíkingunum

Búgví er tann sterkasti, men Sigmundur er fimari og kónari í vápnaleiki.

Sigmundur skifti vápnini í hondum sínum, tí hann hevði gjørt báðar hendur javngóðar at hava svørðið í, og tí fekk fáur vart seg ímóti honum. Í somu løtu høggur Sigmundur aðra hondina av Búgva og skjótt eftir hina. Tá ið Búgví nú hevur mist báðar hendur sínar, stingur hann handastubbarnar í ringarnar í gullkistum sínum, sum vóru fullar av fæ. Hann mælti tá og rópaði hart:

„Fyri borð allir Búgva menn.“

Nú loypur Búgví fyri borð, og hann kom aldri upp síðan. Sigmundur vann nú henda sigur fyri Hákun jall.

Nú endar hesin bardagi. Jallarnir takka nú Sigmundi Brestissyni fyri henda sigur.

Men frá Sigmundi Brestissyni er tað at siga, at hann var hjá Hákun jalli allan veturin. Summarið eftir fór hann til Føroya við góðum gávum frá Hákuni jalli og synum hansara. Sigmundur situr nú um veturin kvírrur í Føroyum.

28. Ólavur kongur sendir Sigmundi boð

Nú er at siga frá, at Ólavur kongur Trygvason hevði verið tvey ár í Noregi, og hann hevði kristnað allan Tróndheim. Um várið sendi kongur boð til Føroya til Sigmund Brestissonar og bað hann koma á sín fund. Hann læt eisini tað fylgja við boðunum, at kongur mundi fara at gera hann til fremsta mann í Føroyum, um hann vildi gerast hansara maður.

29. Sigmundur Brestisson tekur við kristnari trúgv

Tá ið leið á summarið fer Ólavur kongur norðan úr Tróndheimi til **Sunnmøri** í veitslu hjá einum mætum bónda.

Sunnmøri:
landspartur sunnan fyri
Tróndheim

Tá komu vestan úr Føroyum Sigmundur Brestisson og Tórir eftir boðum kongs. Tá ið Sigmundur fann kong, tók hann væl ímóti honum. Teir komu skjótt á tal saman. Kongur segði soleiðis:

„Eg beyð tær at koma til mín, tí eg havi frætt um títt dirvi og tín reystleika. Eg vil gjarna gerast tín besti vinur, um tú vilt vera mær lýðin. Summir menn hava sagt, at felagsskapur okkara millum er hóskaði, tí at vit báðir toldu leingi ilt, áðrenn vit fingur okkara rætt, og ikki hevur lív okkara verið ólíkt. Tú vart barn og sást, tá ið faðir tín varð dripin sakleysur, og eg var í móðurlívi, tá ið faðir mín var svikaliga dripin av øvund og grammleika frá skyldmonnum sínum. So er mær eisini sagt, tað var minni enn so, at faðirbøtur vóru tær bodnar. Tvørturímóti vildu menn drepa teg, og síðan vart tú seldur sum trælaevni, fyri at tú skuldi verða kúgaður og trælkaður. Soleiðis vart tú ríkin og fluttur burtur frá ogn tíni. Í langar tíðir hevði tú einki at hjálpa tær við í fremmandum landi uttan tað, sum fremmand fólk av góðvild veittu tær við styrki frá honum, ið øllum ræður.

Ikki ólíkt tí, eg havi greitt frá um teg, hevur borist mær fyrri. Beinavegin eg var føddur, gjørdu teir atsókn at mær og eltu meg, so móðir mín mátti flýggja við mær frá faðir sínum, vinum og øllum ognum okkara. Soleiðis gingu tey fyrstu trý árin av lívi mínum. Síðan vórðu vit bæði tikin av víkingum. Tá skiltist eg frá móður míni, og eg sá hana aldri síðan. Eftir tað varð eg trýggjar ferðir seldur sum trælaevni. Eg var tá í Estlandi hjá fremmandum, til eg var níggju ára gamal. Tá kom ein vinur mín hagar, sum kendist við ætt mína. Hann loysti meg úr trældómi og flutti meg við sær eystur í Garðaríki. Eg var har í níggju ár í útlegd. Har mentist eg nógv og hevði tað mikið gott hjá **Valdimari kongi**, nakað á sama hátt sum tú fekst tað frá Hákuni jalli. Nú hava vit fingið aftur ognir, faðirleivdir og fosturland eftir langan miss.

Allarmest av tí, at eg havi frætt, at tú hevur aldri **blótað til skurðgudar**, sum aðrir heidnir menn gera, havi eg góða vón um, at hin høgi himnakongur, skapari av øllum, man leiða teg til sín og gera teg til felaga mín í røttum átrúnaði. Soleiðis sum hann eisini hevur gjørt tað við sínum miskunnargávum, sum hann hevur veitt tær og mær. Nú geri tað hin alvaldandi Gud, at eg fái leitt teg til sanna trúgv at tæna honum, so at tú síðan við hansara miskunn, fyridømi mínum og stuðli frá mær, mást leiða allar tínar undirmenn til hansara. Tú skalt eisini, um tú vilt vera lýðin móti míni talu, tæna Gudi trúliga. Tá skalt tú hava mín vinskapi og mína virðing, hóast tað er einki vert móti tí, sum tann almáttugi skaparin skal veita tær og teimum.“

blóta:
ofra til skurðgudar

skurðgudar:
skurðmyndir (úr træ, steini o.l.), ið tilbidnar verða

Tá ið kongur hevði endað talu sína, svaraði Sigmundur: „Tað er rætt, harri, sum tygum søgdu í røðu tygara, at eg var tænastrubundin Hákon jalli. Hann gav mær alt gott, tá ið eg var hjá honum, tí hann var gávumildur og góður móti vinum sínum, hóast hann var grimmur og svikafullur móti óvinum, men langt er ímillum tykkara trúgv. Men sum eg skilji á tygara fægri talu, er henda læra, sum tygum boða, í allar máttar fagrari og betri enn tann, ið heidnir menn hava. Tí eri eg fúsur at fylgja tygara ráðum og ognast tygara vinskapi. Eg vildi ikki blóta til skurðgudar, tí eg sá longu tá, at tann siður var einki verður, hóast eg kendi ongan betri.“

30. Sigmundur boðar kristni í Føroyum

Ólavur kongur var glaður, tá ið Sigmundur tók so væl undir við honum. Sigmundur var tá doyptur og allir hansara menn, og kongur læt teir læra um kristnu trúna. Sigmundur var hjá kongi eina tíð í stórari virðing.

Men ímóti heysti segði kongur Sigmundi frá, at hann vildi senda hann til Føroya at kristna tað fólk, sum har býr. Sigmundur bar seg undan, men hann játtaði tó umsíðir kongsins vilja. Kongurin gav honum tá vald yvir øllum oyggjunum og fekk honum prestar at doypa fólk ið og at læra tey um kristnu trúna. Sigmundur sigldi beinanvegin, hann var til reiðar, og ferðin gekk væl.

Tá ið hann kom til Føroya, stevndi hann bóndunum til tings í Streymoy. Har kom stór mannfjöld saman. Tá ið tingið var sett, stóð Sigmundur upp, helt røðu og greiddi frá, at hann var farin um summarið eystur til Noregs á fund við **Ólav kong Trygvason**. Hann segði eisini, at kongur hevði givið honum alt vald yvir oyggjunum. Flestir bøndur tóku væl undir við tí.

Tá segði Sigmundur: „Tað vil eg eisini siga tykkum, at eg eri nú kristin maður. Eg havi tikið við tí boðskapi og ørindum frá Ólavi kongi, at eg skal venda øllum her í oyggjunum til rætta trúgv.“

Tróndur svaraði, at tað átti at vera so, at bøndur fingtu tosað saman sínámillum um hetta vandamál. Bøndurnir søgdu, at hetta var væl sagt.

Nú ganga Tróndur og teir burtur frá Sigmundi at tala saman. Tróndur talar tá fyrri bóndunum og sigur, at teir mugu nokta fyrri hesum boðskapi beinanvegin, og tað endar soleiðis við røðu hansara, at teir eru allir samdir.

Tá ið Sigmundur sær, at alt fólk ið er farið til Trónd, so at eingin var eftir hjá honum uttan hansara egnu kristnu menn, tá mælti hann:

„Ov stórt vald havi eg nú givið Tróndi.“

So komu Tróndur og menn hansara aftur hagar, sum Sigmundur og teir sótu. Teir høvdu vápn á lofti og lótu hóttandi. Sigmundur og teir lupu upp ímóti.

Tá segði Tróndur: „Setist nú niður og geri tykkum ikki so óðar. Men eg skal siga tær tað, Sigmundur frændi, at vit bøndur eru allir samdir um, at vit siga tvørt nei til trúarskifti, og tekur tú ikki orð tíni aftur og lovar, at tú skalt aldri flyta henda boðskap seinni her í oyggjunum, so drepa vit teg.“

Tá ið Sigmundur sær, at hann ongan veg kemur við síni trúboðan, so verður endin, at hann lovaði tað, sum teir kravdu við vitnum og **handfesti**, og soleiðis slitu teir tingið.

Sigmundur sat um veturin heima í Skúgvoy, og tað dámdi honum ógvuliga illa, at bøndurnir høvdu kúgað hann.

handfesti:
handartak við vitnum
hjástøddum

31. Tróndur verður kúgaður

Einaferð um várið, tá ið harðastur var streymur, og menn hildu tað vera óðamannaverk at sigla oyggjanna millum, fór Sigmundur heiman úr Skúvoy við tríati monnum á tveimum skipum. Hann segði, at nú skuldi tað verða. Annaðhvørt skuldi hann fremja kongsørindini ella láta lív. Teir hildu til Eysturoyar og sluppu at landi. Teir komu hagar, tá ið leið á nátt, og púra óvart. Teir slógu ring um garðin í Gøtu. Teir **skutu stökk í skemmudyrnar**, har sum Tróndur svav, og brutu inn, tóku Trónd á hondum og leiddu hann út.

Tá mælti Sigmundur: „Tú kúgaði meg í heyst og gavst mær tvinnar harðar **kostir**. Nú vil eg geva tær tveir kostir ógvuliga ólíkar. Annar er góður, at tú tekur við rættari trúgv og letur teg doypa. Velur tú ikki hetta, tá er hin kosturin, at tú skalt verða dripin beinanvegin. Hann er ringur fyri teg, tí so missir tú ríkidømi og eydnu í hesum heimi, men tú fært í staðin helvitis pínu um allar ævir í øðrum heimi.“

Tróndur svarar: „Ikki man eg fara at svíkja mínar **fornu vinir**.“

Sigmundur fekk ein mann at drepa Trónd, og hann gav honum stóra øks í hondina, men tá ið hann gekk við lyftari øks ímóti Tróndi, hugdi Tróndur upp og segði: „Høgg meg ikki so skjótt, maður, eg vil fyrst siga nakað, og hvar er Sigmundur, frændi mín?“

„Her eri eg,“ sigur hann.

skjóta stökk í
skemmudyrnar:
stoyta træbul inn í
dyrnar

kostir:
val

fornu vinir:
gomlu gudarnar

„Einsamallur skalt tú ráða okkara millum, frændi,“ segði Tróndur, „og eg skal taka við trúgv, sum tú vilt.“

Tá mælti Tórir Beinsson: „Høgg nú, maður.“

Sigmundur svarar: „Ikki skal verða høgt á hesum sinni.“

„Tað verður hin vissi deyði hjá bæði tær og vinum tínum,“ sigur Tórir, „um Tróndur sleppur undan nú.“

Sigmundur segði, at hóast tað var hættisligt, so skuldu teir tó royna tað.

Tróndur var so doyptur av presti og alt heimafólk hansara.

Sigmundur tók Trónd við sær. Sigmundur fór tá um allar Føroyar og steðgaði ikki, fyrr enn alt fólk ið var kristið. Síðan ger hann skip sítt út um summarið og ætlar sær til Noregs at føra Ólavi kongi skattir sínar og harafturat Trónd í Gøtu.

Men tá ið Tróndur varð varur við, at Sigmundur ætlar at flyta hann á fund við Ólav kong, bað hann seg undan teirri ferðini. Sigmundur játtaði honum ikki tað. Teir loystu frá landi, tá ið veðrið var til vildar.

Men tá ið teir vóru komnir ikki langt frá landi, gjørdist streymar harðir, og mikil stormur kom á teir. Teir vóru ríknir aftur á Føroyar. Skipið fór í spønir, og teir mistu alt fæið, men flestir menn vórðu bjargaðir. Sigmundur bjargaði Tróndi í Gøtu og mongum øðrum.

Tróndur segði, at ikki mundi ferðin fara at taka seg væl upp, um teir noyddu hann at fara við. Sigmundur svaraði, at hann skuldi við, hóast honum tókti tað ringt.

Sigmundur tók tá eitt annað skip og fæ frá sær sjálvum at føra kongi fyri skattin, tí at Sigmundur átti

ov mikið. Teir lögdu í hav á øðrum sinni. Teir komu tá longri áleiðis enn fyrru ferðina, men teir fáa tó aftur harðveður ímóti sær, reka aftur á Føroyar og **løsta** skipið.

løsta:
skaða

Sigmundur segði, at mikið tóktist at forða hesari ferð. Tróndur segði, at so mundi fara at vera so ofta, sum teir vildu noyða hann at fara til Noregs við sær.

Sigmundur letur nú Trónd leysan við teimum treytum, at hann svørð **trygdareid**, at hann skal halda røttu trúgv og vera trúgvur móti Ólavi kongi og Sigmundi, ikki forða nøkrum manni har í oyggjunum at halda trúskap og lýdni móti teimum. Og Tróndur svór so dýran, sum Sigmundur kravdi.

trygdareid:
háttíðarligur eiður um trúskap

Tá fer Tróndur heim til Gøtu, men Sigmundur situr í búgvi sínum í Skúvoy tann veturin, tí tað var so langt liðið á heystið, tá ið teir róku aftur seinnu ferð sína. Sigmundur læt tá bøta aftur tað skipið, sum minni var brotið. Tann veturin var alt kvirt og tíðindaleyst í Føroyum.

32. Tróndur vil ikki fara á fund við Ólav kong

Sigmundur Brestisson gjørdi skip sítt til reiðar beinanvegin um várið, tá ið hann helt, at farandi var landanna millum. Hann helt av stað beinanvegin, hann var til reiðar. Hann læt tá Trónd vera eftir við teimum treytum, sum fyrr er talað um. Ferðin gekk væl hjá Sigmundi. Hann fann Ólav kong norðuri í **Niðarósa** og gav honum tað fæ, sum hann skuldi hava av Føroyum, bæði tað, sum hevði **misfarist** summarið fyri, og so teir skattir, ið nú áttu at gjaldast. Kongur tók væl við honum, og Sigmundur dvaldist leingi hjá kongi tað várið.

Sigmundur segði kongi gjølla frá øllum, sum fyri hevði farist millum Trónd, hann og aðrar oyggjaskeggjar. Kongur svarar:

„Tað var illa, at Tróndur kom ikki á mín fund, og tað er spell fyri oyggjar tykkara har úti, at hann verður ikki rikin burtur haðan, tí tað er hugsan mín, at har situr hin versti maður, ið er í øllum Norðurlondum.“

Niðarósa:
býurin, sum nú eitur
Tróndheim

misfarist:
varð burtur

33. Ólavur kongur biður ringin frá Sigmundi

Tað var ein dagin um várið, at Ólavur kongur mælti við Sigmund Brestisson:

„Nú skulu vit skemta okkum í dag og royna fimleikir okkara.“

„Til tað man eg vera lítið verður, harri,“ segði Sigmundur, „men tó skal hetta vera, sum tygum vilja, um tað stendur til mín.“

Síðan royndu teir svimjing, skot og aðrar fimleikir, og tað er manna søgn, at Sigmundur hevur gingið Ólavi kongi næst í øllum ítróttum millum teir menn, ið tá vóru í Noregi, men honum vantaði nakað í at vera javnur við kong í tí, teir royndu.

Tað er sagt frá, at einaferð, tá ið Ólavur kongur sat við drykkjuborð og hevði veitslu við hirðmonnum sínum, tá var Sigmundur við kongi í miklum kærleika, og bert tveir menn sótu ímillum kong og Sigmund. Sigmundur legði hendur sínar fram á borðið. Kongur leit at teimum og sá, at Sigmundur hevði tjúkkkan gullring á arminum.

Kongur mælti: „Lat okkum síggja ringin.“

Sigmundur tók ringin av arminum og fekk kongi hann.

Kongur mælti: „Vilt tú geva mær henda ringin?“

Sigmundur svaraði: „Tað havi eg ætlað, harri, ikki at lata henda ring av hondum.“

„Eg skal fáa tær annan ring afturímóti,“ segði kongur, „og hann skal ikki vera minni enn hesin.“

„Ikki man eg lata hann frá mær,“ segði Sigmundur, „tað lovaði eg Hákuni jalli, tá ið hann gav mær ringin av góðum hjarta, at eg skuldi ikki lata hann frá mær. Tað lyftið ætli eg mær at halda, tí jallurin var góður maður, og væl gjørði hann ímóti mær í mongum lutum.“

Kongur mælti tá: „Halt tú bara jallin og ringin vera so góðan, sum tú vilt, men lítil verður eydna tín nú, tí at hesin ringur verður tín deyði. Hetta veit eg eins væl og hvussu tú hevur fingið hann, og hvaðan hann er komin. Eg bað um ringin, tí eg vildi sleppa tær undan óføri, og ikki tí, at eg fegin vildi eiga hann.“

Kongur var tá reyður sum **droyri** í andlitinum, men henda tala fell nú burtur. Aldrin síðan var kongur líka blíður við Sigmund sum fyrr. Hann var tó eina tíð hjá kongi og fór síðan tíðliga um summarið til Føroya. Ólavur kongur og hann skiltust í vinskapi, og Sigmundur sá hann aldrin aftur. Sigmundur kom til Føroya og settist í búgv sítt í Skúgvoy.

droyri:
blóð

34. Jallarnir Eirikur og Sveinur

Nú ráða jallarnir, Eirikur og Sveinur, fyri Noregi. Teir sótu mest á Løðum í Tróndheimi á **faðirleivd** síni. Har høvdu teir flestar viðhaldsmenn og mest skyldfólk. Eirikur var bestur í øllum av teimum brøðrunum.

Eirikur var eisini víðagitin av teimum báðum bardøgunum, sum hann hevði verið í. Hann var av vakrastu monnum og góður í ráðum, í tí var hann líkur faðir sínum, men tað er vanlig hugsan, at hann var betri enn faðir sín.

faðirleivd:
ogn eftir faðir

35. Jallarnir senda boð eftir Sigmundi

Jallarnir, Sveinur og Eirikur, sendu boð út til Føroya til Sigmund Brestisson, at hann skuldi koma á teirra fund. Sigmundur legðist ikki á boðini, fer til Noregs og kemur norður á Laðir til jallarnar í Tróndheimi. Teir taka hjartaliga ímóti honum. Teir minnst nú aftur á gamalt vinarlag. Sigmundur gjørdist nú hirðmaður teirra. Teir geva honum Føroyar í len og skiljast síðan í blídni og vinarlagi. Sigmundur fer aftur til Føroya um heystið.

36. Frá Sjúrdi Tollakssyni

Tríggir menn eru nevndir í søguni. Teir vuku upp hjá Tróndi í Gøtu. Ein æt Sjúrdur, hann var sonur Tollak og bróðursonur Trónd. Hann var stórir og sterkur maður við ljósum purlutum hári. Hann var av bestu ítróttamonnum, og tað er sagt, at hann í øllum ítróttum hevur gingið Sigmundi Brestissyni næst. Tórður æt bróðir hansara og var kallaður Lági. Hann var av prúðastu monnum og sterkur. Geyti Reyði æt hin triði. Hann var systursonur Trónd. Allir vóru teir stórir menn og sterkir. Leivur var tá har í fostri hjá Tróndi, og teir vóru javnaldrar.

Børnini hjá Sigmundi og Turið vóru Tóra, dóttir teirra, sum var elst. Hon var fødd á fjallinum í Noregi. Hon var stór og manslig og ikki serliga vøkur. Tað tókti øllum longu á ungum aldri, at hon fór at verða gløgg. Tórálvur æt elsti sonur teirra. Annar æt Steingrímur, triði Brandur og hin fjórði Heri. Allir vóru teir evnaligir menn.

Nú gekk við kristindóminum í Føroyum sum annars allastaðni í ríki jallanna, at hvør livdi, sum hann vildi, men jallarnir hildu sjálvir væl sína trúgv.

Sigmundur og alt fólk hansara hildu væl trúgv sína, og Sigmundur læt kirkju byggja á garði sínum.

Tað er sagt frá Tróndi og hansara felagum, at teir nærum kastaðu alla trúgv sína.

Nú verður stevnt til tings í Føroyum. Har koma Sig-

í fostri:
Tróndur fostraði
høvdingasynir og lærði
teir upp.

mundur, Tróndur í Gøtu og stór mannfjöld. Tróndur mælti við Sigmund: „Nú er tað so, Sigmundur frændi, at eg vil krevja, at tú gevur Leivi Øssurssyni faðirbøtur.“

Sigmundur segði, at teir máttu ganga undir tann dóm, sum Hákun jallur hevði dømt teirra millum. Tróndur segði, at tað mundi hóva øllum betur at unna Leivi slíkar faðirbøtur, sum teir bestu menn í oyggjunum vildu leggja á.

Sigmundur segði, at Tróndi tørvaði ikki at bera hetta upp á mál, tí tað fór at verða av ongum.

Tróndur mælti tá: „Tað má sannast, at tú ert ringur at hava við at gera. Tað kann eisini vera, at frændur mínir, ið vaksa upp hjá mær, halda, at tú ert lítið mansligur, tá ið tú ikki vilt býta harradømi títt við okkum, hóast vit eiga meiri enn helvt ímóti tær. Ikki er vist, at mínir menn tola hetta leingi. Tú hevur vunnið mær mangar **skammir**,“ segði Tróndur, „og tann størsta av teimum var, at tú kúgaði meg til at skifta trúgv. Tað fari eg at angra alla mína ævi. Og tað skalt tú vera vísur í, at menn vilja ikki vera fyri órætti av tær.“

Sigmundur segði, at hann fór ikki at missa sín svøvn av hóttanum hansara.

Í tí skili skiljast teir.

skammir:
fleirtal av skomm, vannvirðing, vanæra.

37. Frá Sigmundi

Tað er sagt frá, at ein dagin um summarið fór Sigmundur í Lítlu Dímun í báti. Tórir og Einar Suðuroyingur vóru við honum, tí at Sigmundur vildi taka sær seyð, sum gekk í oynni.

Sigmundur og teir vóru uppi á oynni. Tá sóu teir menn ganga upp á oynna. Tað **blikaði** á føgurðum skjöldrum. Teir taldu, og har vóru tólv menn komnir upp á oynna. Sigmundur spurdi, hvørjir teir mundu vera. Tórir segði seg kenna, at tað vóru Tróndur og frændur hansara.

„Og hvat man nú vera til ráða at taka,“ sigur Tórir.

„Ikki man vandi vera í tí,“ sigur Sigmundur, „vit skulu ganga ímóti teimum við vápnum okkara, og søkja teir at okkum, tá skulu vit stækka undan hvør sær og koma allir niður, har sum uppgongan er á oynna.“

Tróndur og teir avtala sínámillum, at Leivur skuldi ganga ímóti Sigmundi saman við **Tollakssynunum** og einum fjórða manni. Sigmundur og teir hoyra hetta. Nú ganga teir hvør ímóti øðrum, og Tróndur og hansara menn gera seg til at leypa á teir. Sigmundur og teir halda nú undan og leypa í uppgonguna. Har er ein maður fyri. Sigmundur kom fyrstur at honum og gjørði skjótt av við hann. Tá vardi Sigmundur uppgonguna, meðan Tórir og Einar lupu oman á bát Tróndar. Har var ein maður, sum stóð og helt bátinum inn ímóti. Ein annar var umborð á bátinum. Tórir leyp at tí

blikaði:
skein, skygdi

manninum, ið helt bátinum, og drap hann. Einar leyp til teirra egna bát og flotaði hann. Sigmundur varði upp-gonguna og otaði seg oman í fjøruna undan teimum, tí hann vildi til bát teirra. Hann drap ein av monnunum hjá Tróndi í fjøruni, so leyp hann út á bátin og Tórir við.

Sigmundur blakaði mannin fyri borð, sum var í bátinum. Nú rógva teir burtur við báðum bátunum, men tann maðurin kom á land, sum Sigmundur hevði blakað fyri borð.

Tróndur og teir **brenna vita**. Bátur kom eftir teimum og róði teir heim til Gøtu.

Sigmundur savnaði tá menn um seg og ætlaði at taka Trónd og teir í oynni, áðrenn hann frætti, at teir vóru slopnir undan.

Nakað seinni um summarið fór Sigmundur á báti at heinta **landskyldir**. Teir vóru tríggar umborð. Teir róðu í eitt trongt sund millum nakrar oyggjar, og tá ið teir komu úr sundinum, sigldi ein bátur ímóti teimum og var stutt frá teimum. Teir kendu hesar menn. Tað vóru Gøtuskeggjar, og sjálvur tólvti var Tróndur.

Tórir mælti tá: „Nú eru teir okkum dekan og nær. Hvat er nú til ráða at taka, Sigmundur frændi?“

„Hetta verður lítið fyri,“ segði Sigmundur, „og vit skulu rógva ímóti teimum, og teir munnu tá fara at leggja seglið. Tá ið bátur okkara ber fram við báti teirra, tá skulu tit taka svørðini og skera spennini av tí borðinum, sum er **gulborð**, har sum seglið ikki verður **strikað**. Eg skal gera, sum mær tykist best.“

Nú rógva teir ímóti teimum, og tá ið bátur Sigmundar kemur fram við teimum, skera Tórir og Einar spennini

brenna vita:

tendra bál fyri at geva boð frá sær

landskyldir:

leiga fyri jørð

gulborð:

(um segl) har vindurin kemur inn og seglið ikki fer niður

strikað:

(um segl) lagt niður. Seglið verður strikað í læborð

av í tí borðinum, sum seglið var strikað. Sigmundur tekur ein **haka**, sum lá í báti hansara og renir hann so fast inn í síðuna á báti teirra, at skjótt vendi kjølurin upp. Hann hevði stungið hakan so hart inn í **læborð**, har sum báturin áður helti, at hann hvølvdist skjótt, tí hann trýsti av øllum alvi. Har druknaðu fimm menn av liði Tróndar.

Tórir mælti til, at teir skuldu drepa hvønn teirra, sum teir náddu at. Sigmundur segði seg ikki vilja tað. Hann vildi heldur **sjúgva** teir sum hundar. Teir skiljast nú.

Tá mælti Sjúrdur Tollaksson:

„Aftur hesa ferð skuldu vit taka ímóti skomm og vanvirðing frá Sigmundi.“ Hann fekk bátin aftur á rættkjøl, og hann bjargaði mongum monnum.

Tá mælti Tróndur, í tí hann kom upp í bátin:

„Nú man eydnan hava skift millum okkara og Sigmundar, tí nú hevur hann mistikið seg stórliga, síðan hann ikki drap okkum, tá ið hann hevði okkum í sínum valdi. Nú skulu vit vera óræddir og ikki gevast á hendur, fyrr enn vit hava fingið Sigmund til heljar.“

Teir søgdu seg gjarna vilja tað. Nú fara teir heim til Gøtu og sita har. Summarið líður so, og teir hittast ikki aftur hetta summarið.

haki:

bátshaki, stong við króki og píki í endanum

læborð:

(um segl) har vindurin ikki kemur inn og seglið verður strikað

sjúgva:

eyðmýkja, vanæra

38. Tróndur søkir at Sigmundi

Ein dagin stutt fyri vetur savnar Tróndur menn til sín. Teir eru seksti menn tilsamans. Tróndur sigur tá, at teir skulu fara at finna Sigmund. Hann sigur seg hava droymt, at nú er tíðin komin. Teir høvdu tvey skip og eitt **úrvalslíð**. Í ferðini við Tróndi vóru Leivur Øssurs-son, Sjúrdur Tollaksson, Tórður Lági og Geyti Reyði. Steingrímur æt ein bóndi í Eysturoy, og Eldjarn Kambhøttur, sum leingi hevði verið hjá Tróndi. Svínøyar-Bjarni sat kvirrir, síðan hann sættist við Sigmund.

úrvalslíð:
serliga gott lið

Tróndur sigldi við monnum sínum, til teir komu til Skúvoyar. Teir draga skip síni upp og ganga síðan allir niðan, til teir komu at uppgonguni. Skúvoy er so lætt at verja, at teir siga, at oyggjin verður ikki tikin, um triggir menn eru til at verja uppgonguna, og aldri koma so mangir menn framat, at hon verður tikin.

Eldjarn Kambhøttur gekk undan upp og fann vaktarmann Sigmundar í uppgonguni. Teir lupu beinanvegin at berjast, og endin verður, at báðir detta oman av hamrinum og doyðu.

Tróndur gongur nú niðan í bygdina við øllum sínum monnum. Teir sláa ring um garðin og koma heilt óvart á. Teir brutu upp hurðarnar. Sigmundur og allir, ið har vóru, leypa skjótt til vápnini. Turið húsfrúin tekur til vápna og er ikki minni dugandi enn ein og hvør maður. Tróndur og teir bera tá eld at húsunum og ætla at herja á bæði við eldi og vápnum. Teir berjast harðliga.

Eftir eina tíð gongur Turið út í dyrnar og mælti:
„Hvussu leingi ætlar tú, Tróndur, at berjast við **høvuðleysar menn?**“

Tróndur svarar: „Hetta man vera tað sanna, at Sigmundur man vera sloppin.“

Nú gongur Tróndur **sólarrangt** um garðin og bríkslar. Hann gongur tá so, at hann hevði aðra hondina á jørðini og heldur henni síðan upp undir nasarnar og segði:
„Her hava teir tríggir verið, Sigmundur, Tórir og Einar.“

Nú fer Tróndur soleiðis **tevjandi**, so tað tóktist, sum hann tevjaði spor eins og hundur. Hann biður teir ikki tosa við seg. Hann fer soleiðis, til hann kemur at eini gjógv, og hon gongur tvørtur um Skúgvoy.

Tá mælti Tróndur: „Her hava teir farið, og her man Sigmundur hava lopið tvørturum, hvat teir so enn hava gjørt av sær.“

„Nú skulu vit býta lið okkara sundur.“ sigur Tróndur, „Leivur Øssursson og Sjúrdur Tollaksson skulu fara fram við øðrum **gjáarkjafinum** við summum av monnunum, og sumt av liðinum skal fylgja mær um hin gjáarkjafin, so hittast vit hinumegin gjónna.“

Nú gera teir so.

Tróndur mælti tá: „Tað stendur nú til tín, Sigmundur, at gera vart við teg, um tú hevur dirvi til tess og heldur teg vera raskan mann, sum tú hevur verið kallaður leingi.“

Bølamyrkt var.

Stutt eftir tað loypur maður um gjónna ímóti Tróndi og teimum og høgur við svørði til Steingrím, ið stóð undir liðini á Tróndi, og klývur hann niður í herðarnar.

høvuðleysir menn:
merkir her høvdingaleysir menn

sólarrangt:
ganga runt ímóti sólini. Gandakallar gingu sólarrangt, tá ið teir vildu vita, hvat var hent, og sólarrætt fyri at síggja inn í framtíðina.

tevja:
lukta, snodda sum djór

gjáarkjafur:
gjáarmunni

Tað var Sigmundur. Hann loypur beinanvegin øvutur aftur um gjónna.

„Har fór Sigmundur,“ sigur Tróndur, „og vit skulu halda aftaná eftir teimum fyri endan av gjónni.“

So gera teir, og teir hittast nú har, Leivur og Tróndur.

Sigmundur og felagar hansara koma nú allir á ein hamar niðri við sjógvin og hoyra nú mannamál allar vegir um seg.

Tá mælti Tórir: „Nú mugu vit verja okkum her, so væl til ber.“

„Ikki eri eg førur fyri at verja meg,“ sigur Sigmundur, „tí svørðið glapp mær av hendi í áðni, tá ið eg leyp øvutur aftur um gjónna, og vit skulu nú leypa út av hamrinum her og svimja.“

„Latum okkum gera, sum tær líkar,“ sigur Tórir.

Teir leypa úti niður av hamrinum og taka til at svimja. Tá mælti Tróndur, tá ið hann hoyrði brestirnar:

„Har fóru teir nú. Nú skulu vit taka eina skútu og leita eftir teimum.“

Teir so gera og finna teir ikki.

39. Sigmundur Brestisson dripin og fjaldur

Nú er at siga frá Sigmundi og teimum, at teir svimja eina tíð og ætla sær til Suðuroyar. Hagar var stytsti vegur, men tó vóru tað góðir fyra **fjørðingar**.

Tá ið teir vóru komnir á hálvan fjørðin, mælti Einar: „Her mugu vit skiljast.“

Sigmundur segði, at so skuldi ikki verða: „Legg teg, Einar, ímillum herðarnar á mær.“

Hann so gjørði.

Sigmundur svam nú eina tíð.

Tá mælti Tórir: „Hvussu leingi skalt tú, Sigmundur frændi, flyta deyðan mann eftir tær?“

„Ikki hugsu eg, at tað man tørva,“ segði Sigmundur.

Nú svimja teir, til fjørðingur er eftir av firðinum.

Tá mælti Tórir: „Alla ævi okkara, Sigmundur frændi, hava vit verið saman, og mikil kærleiki hevur verið okkara millum. Men nú er líkt til, at samvera okkara er komin at enda. Nú havi eg roynt so leingi, sum eg eri førur fyri. Nú vil eg, at tú skalt bjarga tær og lívi tínum og gáa ikki eftir mær, tí so letur tú títt egna lív við, um tú skalt knógva undir mær, frændi.“

„Tað skal aldri verða,“ sigur Sigmundur, „at vit skulu skiljast soleiðis, Tórir frændi, nú skulu vit annaðhvørt koma á land báðir ella hvørgin.“

Sigmundur tekur nú Tórir millum herðar sínar, og Sigmundur svimur, til hann kemur til Suðuroyar. Brim var við oynna. Sigmundur var tá so máttleysur, at

fjørðingur:

ein fjørðingur er 1.852 m

stundum dró hann frá landi og stundum at. Tá skolaði Tórir av herðum hansara og druknaði. Sigmundur fekk umsíðir grulvað niðan í fjøruna og var tá so deyðagivin, at hann orkaði ikki at ganga. Hann grulvaði so longur niðan og legði seg í eina tarabrúgv. Hetta var í lýsingini. Har lá hann, til ljóst var.

Har var ein lítil garður stutt frá, sum eitur í Sandvík. Har búði tann maður, ið kallaður var Torgrímur Illi. Hann var stórur maður og sterkur og var **leigulendingur** hjá Tróndi í Gøtu. Hann átti tveir synir, annar æt Ormstein og hin Torstein. Teir vóru evnaligir menn.

leigulendingar:
ein, ið leigar jørð frá øðrum

Um morgunin gekk Torgrímur Illi oman til strandar og hevði øks í hendi. Hann kom hagar, sum hann sá eitt reytt klæði stinga út úr tarabrúnni. Hann rótar taran oman av og sær, at har liggur ein maður. Hann spyr, hvør hann er.

Sigmundur nevndi seg.

„Lágt liggur nú høvdingur okkara,“ segði hann, „og hvussu ber hetta til?“

Sigmundur segði frá øllum, ið fram hevði farið.

Tá koma synir hansara hagar. Sigmundur biður teir tá hjálpa sær. Torgrímur svarar einki til tað, og hann talar nú spakuliga við synir sínar:

„Sigmundur hevur so mikið fæ uppi á sær, at vit hava aldri átt so mikið, og hann hevur ein **digran** gullring. Eg haldi, vit skulu drepa hann og fjala hann síðan. Hetta man aldri fara at koma upp.“

digur:
tjúkkur

Synir hansara mæla ímóti eina stund, men at enda samtyktu teir. Teir ganga nú hagar, sum Sigmundur lá og taka í hárið á honum, meðan Torgrímur Illi høg-

ur høvdið av Sigmundi við øksini. Soleiðis letur Sigmundur lív sítt, hin raskasti maður í flestum førum. Teir ræna nú klæði og gripir av honum, draga hann síðan niðan undir ein moldbakka og grava hann har. Lík Tóris var rikið upp, og teir grava hann hjá Sigmundi og fjala teir báðar.

40. Framferð Gøtuskeggja eftir Sigmund

Tað er at siga frá Tróndi og hansara monnum, at teir fóru heim eftir hetta. Garðurin í Skúgvoy varð bjargaður undan eldinum, tá ið menn komu til. Hann var lítið brunnin. Bert fáir mans høvdu latið lív.

Turið, ið síðan var kallað megineinkja, sat á garðinum í Skúgvoy eftir Sigmund, húsbónda sín. Har vuku børn teirra upp, og tey vóru øll dugnalig.

Tróndur og Leivur Øssursson lögdu nú allar Føroyar undir seg og høvdu vald yvir teimum. Tróndur beyð Turið megineinkju og synum hennara sættir, men tey vildu ikki taka av, og synirnir hjá Sigmundi fóru ikki til Noregs at leita sær styrk hjá høvdingum har, tí teir vóru ungir á aldri.

Nú gingu nøkur ár, og kvirt var í Føroyum.

Tróndur kemur til Leiv Øssursson og sigur, at hann skuldi leita honum eftir einari **giftu**.

„Hvar skalt tú leita eftir tí?“ sigur Leivur

„Har sum Tóra Sigmundardóttir er,“ sigur Tróndur.

„Tað tykir mær ikki møguligt,“ sigur Leivur.

„Ikki manst tú fáa tað, sum tú ikki biður um,“ sigur Tróndur.

Teir gera nú ferð til Skúvoyar við nøkrum monnum, men kaldliga var tikið ímóti teimum. Tróndur og Leivur bjóða Turið og synum hennara tær sættir, at teir bestu menn í oyggjunum skuldu døma teirra millum. Tey

leita eftir giftu:
leita eftir konu

tóku ikki undir við tí. Tá bar Tróndur upp bønarorð
fyri Leiv og bað um Tóru Sigmundardóttur. Hetta tókti
honum best til **heilar sættir**.

Tóra svarar sjálv fyri seg: „Giftisjúka munnu tit halda
meg vera. Men eg vil leggja treytir á fyri meg sjálva.
Er Leivur førur fyri at gera eið uppá, at hann ikki drap
faðir mín, og at hann ikki hevur fingið menn til at drepa
hann, tá leggi eg tær treytir á, at hann skal fáa uppspurt,
hvør hevur dripið hann. Tá ið allir hesir spurningar eru
greiddir, tá kunnu vit gera sættir okkara millum eftir
ráðum frá brøðrum mínum, móður og øðrum frændum
og vinum.“

Hetta tókti øllum væl talað og skilagott. Tey semjast
um hetta sínámillum, og tey skiljast við hetta lag.

heilar sættir:
full semja

41. Frá Tróndi

Stutt eftir hetta fór Tróndur heiman úr Gøtu og Leivur saman við honum á eini skútu. Teir vóru tólv mans saman. Teir fara til Suðuroyar og koma í Sandvík til Torgríms Illa. Hetta var nøkur ár eftir deyða Sigmundar. Teir koma seint til oynna og ganga niðan til húsa. Torgrímur tekur væl ímóti Tróndi og teimum, og teir fara inn. Tróndur og Torgrímur bóndi fara í eina stovu fyri seg. Leivur og hinir sita fremri í húsinum við eldar, sum eru kyndir upp fyri teimum.

Mangt var talað millum Trónd og Torgrím.

Tróndur mælti: „Hvat halda menn man hava verið Sigmundi Brestissyni at bana?“

„Ikki tykjast menn vita tað **gjølla**.“ sigur Torgrímur. „Summir halda, at tit munnu hava funnið teir í fjøruni ella á sjónum og dripið teir.“

„Slíkt er illa hugsað, og ikki er líkt til tað,“ sigur Tróndur, „tí tað vistu allir, at vit vildu Sigmundi bana, men hví skuldu vit krógva tað? Slíkt er ógvuliga óvínarliga talað.“

„Summir menn siga soleiðis,“ sigur Torgrímur, „at teir munnu hava **sprongt seg** av svimjing. Ella at Sigmundur er komin á land onkustaðni, eftir sum at hann var framúr góður ítróttamaður, og tá man hann vera dripin, um hann er komin máttleysur á land og síðan fjaldur.“

„Slíkt er djarvt talað,“ segði Tróndur, „og tað er mín

gjølla:
nágreiniliga

sprongja seg:
leggja ov nógv fyri

hugsan, at so hevur verið, og hvussu man nú vera, vinur mín, man ikki vera so, sum meg grunar, at tað er tú, ið hevur volt deyða Sigmundar?”

Torgrímur noktar staðiliga fyri hesum.

„Ikki man tær tørva at træta um hetta,“ sigur Tróndur, „tí mær tykist at vita, at tú ert tann, ið hevur gjørt hetta verk.“

Hann noktar enn sum áður.

Tróndur kallar tá á Leiv og Sjúrd og sigur, at Torgrímur og synir hansara skulu verða **fjøtraðir**, og so varð gjørt. Teir verða fjøtraðir og væl bundnir.

Tróndur hevði tá latið gera stórar eldar í **eldskálanum**. Hann setti seg á ein stól og biður teir ikki tala við seg.

Tróndur situr soleiðis eina tíð.

Tá ið ein stund er liðin, gongur maður inn í eldskálan, og hann var rennvátur. Teir kenna mannin. Tað er Einar Suðuroyingur. Hann gongur at eldinum og rættir út hendur sínar eina løtu. Síðan vendir hann út aftur eftir tað. Tá ið aftur ein stund er liðin, gongur maður inn í eldhúsið. Hann gongur at eldinum og rættir út hendur sínar og fer síðan út aftur. Teir kenna, at har var Tórir. Stutt eftir hetta gongur ein triði maður inn í eldskálan. Hesin var stórir maður og ógvuliga blóðutur. Hann hevði høvdið í hondini. Teir kenna hann allir. Tað var Sigmundur Brestisson. Hann steðgaði eina løtu á gólvinum og gongur so út aftur.

Eftir hetta reisir Tróndur seg av stólinum og mælti: „Nú munnu tit sjálvir síggja, hvat hevur verið hesum monnum at bana. Einar hevur fyrst látið lív. Hann er

fjøtraðir:
leinkja, binda

eldskáli:
rúm við eldstaði

stirdur í hel ella druknaður, av tí hann orkaði minst av teimum. Síðan man Tórir hava látið lív, og Sigmundur man hava flutt hann og maktast av tí. Sigmundur man vera komin máttleysur á land, og hesir menn munnu hava dripið hann, eftir sum hann vísti seg fyri okkum blóðutur og høvuðleysur.“

Fylgisneytar Tróndar sanna allir hetta, at soleiðis mundi hava verið. Nú sigur Tróndur, at teir skulu rannsaka alt har, og teir so gera, men teir finna eingi prógv. Torgrímur og synir hansara træta og siga seg ikki vera sekar í hesum verki. Tróndur segði, at honum tørvaði ikki at træta. Hann bað menn sínar rannsaka gjølligari, og teir so gera.

Ein gomul kista stóð í eldskálanum. Tróndur spyr, um teir hava leitað í kistuni. Teir søgdu, at tað høvdu teir ikki gjørt. Teir brutu hana upp, og har tóktist einki at vera uttan burturkast, og teir leitaðu eina løtu.

Tróndur mælti: „Hvølvið kistuna.“

Teir so gjørdu. Har funnu teir ein **spjarrapjoka**, sum hevði verið í kistuni, og teir fingtu Tróndi hann. Hann loysti upp, og har vóru mangar spjarrar vavdar rundan um, men umsíðir fann Tróndur ein stóran gullring, og hann kendi, at tann ringin hevði Sigmundur Brestisson átt. Hákun jallur hevði givið honum hann. Tá ið Torgrímur sær hetta, viðgongur hann, at hann hevur dripið Sigmund og sigur nú alt, sum fram hevði farið. Hann vísir teimum, hvar Sigmundur og Tórir vóru grivnir, og teir flyta lík teirra burtur.

Tróndur tekur nú Torgrím og synir hansara við sær.

spjarrapjoki:
samanvavdir kloddar

Síðan vórðu Sigmundur og Tórir grivnir við kirkjuna í Skúgvoy, hana, sum Sigmundur hevði latið byggja.

42. Leivur fær Tóru Sigmundardóttur

Eftir hetta letur Tróndur stevna til fjølment ting í Streymoy í Tórshavn. Har er tingstaður føroyinga. Har søgdu Torgrímur Illi og synir hansara frá drápi Sigmundar, so allir tingmenn hoyrdu. Teir søgdu seg hava dripið hann og síðan **myrt** hann. Eftir at teir høvdu sagt frá øllum hesum, verða teir hongdir har á tinginum, og soleiðis endaði ævi teirra.

Nú halda Tróndur og Leivur, fostursonur hansara, fram við bønarorðunum til Tóru. Teir bjóða teimum slíkar sættir, sum tey vóru best nøgd við, og endin er, at Leivur fær Tóru Sigmundardóttur, og tey semjast nú við heilum sættum. Leivur setur búgv á faðirarvi sínum í Hovi í Suðuroy, og nú er kvirt í Føroyum eina tíð.

Tórálvur Sigmundarson giftist, fær sær búgv í Dímun og er góður bóndi.

myrða:
at fjala líkið og síðani
dylja drápið

43. Frá føroyingum og Ólavi kongi Halga

Sama summarið, sum **Ólavur Haraldsson** hevði verið kongur í Noregi í tíggju ár, komu uttan úr Føroyum **Gilli løgsøgumaður**, Leivur Øssursson, **Tórálvur úr Dímun** og mangir aðrir bóndasynir eftir boðum hansara. Tróndur í Gøtu gjørdi seg eisini til reiðar at fara við teimum. Tá ið hann var um at vera til reiðar, gjørdist hann knappliga sjúkur, so hann orkaði einki, og hann varð tí eftir heima.

Tá ið føroyingar komu á fund við Ólav kong, segði hann, at hann hevði sent boð eftir teimum, tí hann vildi hava skatt av Føroyum, og at føroyingar skuldu hava tær lógir, sum Ólavur kongur setti teimum.

Hann vildi hava, at teir føroysku menninir, ið har vóru komnir, skuldu binda seg til hetta við **eiðum**. Hann beyð teimum bestu monnunum, at teir skuldu gerast hansara **handgingnu** menn, at teir aftur fyri skuldu vera høgt í metum og njóta venskap hansara. Teir føroysku menninir skilja á kongsins orðum, at ivasamt var, hvat fór at henda, um teir ikki tóku undir við øllum tí, sum kongur kravdi. Hóast tingast var aftur og fram um hetta mál, gjørdist tó alt soleiðis, sum kongur kravdi. Leivur, Gilli, og Tórálvur gingu kongi til handa og gjørdust hirðmenn hansara. Allir føroyingar, ið har vóru, svóru kongi trygdareið. Teir lovaðu at halda tær lógir og **landsrætt** í Føroyum, sum kongur kravdi, og at gjalda ta skattskyldu, sum hann legði á

eið:

hátiðarlig bindandi játtan

handgingin:

eiðsvorin hirðmaður, sum gevur seg undir kong

landsrættur:

rættarskipan í einum landi

teir. Síðan gjørdu teir føroysku menninir seg til reiðar til heimferðina, og tá ið teir skiltust frá kongi, gav kongur teimum vinargávur, tí teir nú vóru hansara handgingu menn. Teir fóru undir ferðina, tá ið teir vóru til reiðar.

Kongur **læt búgva skip**, fekk manning á tað og sendi menn til Føroya eftir skattinum, sum føroyingar skuldu gjalda honum. Teir vóru ikki tíðliga ferðabúnir, men teir fóru, tá ið teir vóru til reiðar. Frá ferð teirra er at siga, at teir komu ikki aftur, og eingin skattur kom summarið eftir, tí teir vóru ongantíð komnir til Føroya. Har hevði eingin maður heintað skattin.

Summarið eftir frætti Ólavur kongur, at skipið var horvið, og at tað var ongastaðni komið til lands, sum nakar hevði frætt um. Kongur fekk tá annað skip og menn á tað. Hann sendi tað til Føroya eftir skatti. Teir menninir fóru og lögdu í hav, men síðan spurdist einki til tað heldur enn hitt fyrra skipið, og mangar vóru gitingarnar um, hvat mundi vera hent skipunum.

læt búgva skip:
gera skipið klárt til ferð

44. Frá Sjúrdi og Tróndi í Gøtu

Várið eftir var skip farið úr Noregi út til Føroya við boðum frá Ólavi kongi, at onkur av hirðmonnum hansara, Leivur Øssursson, Gilli løgsögumaður ella Tórálvur í Dímun skuldi koma til Noregs.

Tá ið hesi boðini komu til Føroya, talaðu teir sínámillum um, hví kongur sendi hesi boðini. Teir komu ásamt um, at kongur mundi vilja spyrja, um tað var satt, at sendimenn kongs á báðum skipunum vóru gingnir burtur, og eingin maður spurdist aftur. Teir gjørdu av, at Tórálvur í Dímun skuldi fara. Hann gjørdi klárt til ferðina og gjørdi ein byrðing til, sum hann átti. Hann fekk sær manning, og teir vóru tíggju ella tólv mans á skipinum.

Tá ið teir vóru til reiðar og bíðaðu eftir góðum veðri, hendi tað í Gøtu, at Tróndur ein góðveðursdag gekk inn í stovuna, og har lógu tveir bróðursynir hansara, Sjúrdur og Tórður. Teir vóru **Tollakssynir**. Hin triði æt Geyti Reyði. Hann var eisini frændi teirra. Allir vóru teir fostursynir Tróndar og reystir menn. Sjúrdur var elstur av teimum og fram um hinar í flestum førum. Tórður hevði eitt hjánevni. Hann varð kallaður Tórður Lági, hóast hann var av størstu monnum.

Tá mælti Tróndur: „Mangt broytist á mansins ævi. Ikki var tað so, tá ið eg var ungur, at ungir og raskir menn skuldu sita ella liggja inni góðveðursdagar. Tað mundi ikki fallið í góða jørð hjá undanfarnum monn-

um, at Tórálvur í Dímun skuldi vera reystari maður enn tit. Tann byrðingurin, sum eg havi átt og stendur í neystinum, hugsi eg man nú vera so gamal, at hann **ferst**. Her er hvørt hús fult av ull, og ikki verður hon flutt til handils. Tað mundi ikki verið soleiðis, um eg var nøkur ár yngri.“

ferst:
rotnar

Sjúrður leyp upp og kallaði á Tórð og Geyta, segði seg ikki vilja tola slíkt brigsl av Tróndi longur. Teir fara nú út hagar, sum húskallarnir vóru. Teir fara síðan og gera byrðingin ferðakláran. Teir vóru lidnir eftir fáum døgum. Teir vóru eisini tíggju ella tólv mans á skipi. Tórálvur og teir fóru út í senn, tá ið byrur gavst. Teir vistu alla tíðina hvør av øðrum á havinum. Teir koma til **Hernum** seint á degi.

Hernum:
nú Hernar, oyggj stutt
norðan fyri Bergen

Tað hendi um kvøldið, tá ið myrkt var, at Tórálvur og teir ætlaðu at fara at leggja seg. Tá fór Tórálvur upp á land og ein annar maður við honum. Teir skuldu fara at hjálpa sær sjálvum. Men tá ið teir vóru lidnir og skuldu fara oman aftur til skipið, segði tann, ið fylgdist við Tórálvi, soleiðis frá, at eitt klæði varð kastað yvir høvdið á honum, og hann var tikin uppfrá. Í sama bili hoyrði hann ein brest. Síðan varð hann borin av stað og slongdur útav, men har var sjógvur undir, og hann varð koyrdur undir kav. Tá ið hann kom á land, fór hann hagar, sum hann og Tórálvur skiltust. Har sá hann Tórálv. Hann var klovin niður í herðarnar og var deyður.

náttseta:
halda vakt uppi yvir líki

Tá ið skipsmenninir fingur hetta at vita, bóru teir lík hansara út á skipið og **náttsettu** tað har.

Lygra:
ein lítil oyggj norðan
fyri Bergen

Tá var Ólavur kongur í veitslu á **Lygru**. Boð vórðu

send hagar. Hann hevði latið manningarnar á báðum teimum føroysku skipunum **stevna**, og teir vóru komnir á tingið. Tá ið tingið var sett, steig kongur upp og mælti:

stevna:
geva fundarboð

„Nú er tað hent, sum tíbetur er sjáldsamt. Her er ein góður maður tikin av lívi, og eg hugsji, at hann man vera sakleysur. Er nakar maður her á tinginum, ið kann siga frá, hvør hevur gjørt hetta verk?“

Eingin svaraði til.

Tá mælti kongur: „Ikki skal eg goyma, hvør mín hugsan er um hetta dráp, og eg hugsji, at tað munnu vera føroyingararnir. Eg hugsji, at tað helst man vera so, at Sjúrdur Tollaksson hevur dripið mannin, og Tórður Lági hevur koyrt hin undir kav. Eg giti mær til, at hetta man vera hent av tí, at teir ikki vilja, at Tórálvur skal siga frá illgerðum teirra. Hann man hava vitað um, at teir eru sekir í, at sendimenn mínir hava verið myrdir.“

Tá ið kongur hevði endað røðu sína, steig Sjúrdur Tollaksson upp. Hann mælti:

„Ikki havi eg talað fyrr á tingi, og ikki munnu menn halda meg vera so **orðfiman**. Men nú haldi eg tað vera neyðugt at svara okkurt aftur. Eg giti tað, at henda røða, sum kongur hevur hildið, man vera komin frá monnum, ið vita nógv minni enn hann. Men tað er einki loyndarmál, at hesir menn munnu vera fullkomnir óvinir okkara. Men tað er illa mælt, at eg skuldi verið drápsmaður Tórálvs, tí hann er fosturbróðir mín og góður vinur. Men hevði onkur illstøða verið okkara millum, so eri eg tó ikki býttari enn so, at eg heldur hevði framt hesa gerð heima í Føroyum enn her undir valdi tygara, harra kongur. Nú vil eg nokta meg og all-

orðfiman:
dugir væl at tala

ar skipsmenn mínar sekar í hesi illgerð. Tað vil eg gera eiðir fyri, so sum lóg tygara sigur. Men um tað ikki tykir tykkum at vera fullgott, tá vil eg flyta **jarnburð**, og eg vil, at tygum ansa eftir øllum prógvum sjálvur.“

Tá ið Sjúrdur endaði røðu sína, vóru mangir, sum talaðu sak hansara og bóðu kong um, at Sjúrdur skuldi sleppa fram til jarnburðar. Teir hildu, at Sjúrdur hevði talað væl, og teir søgdu, at teir mettu hann at vera ósekan í tí, sum hann var lagdur undir.

Kongur svarar: „Hesin maður kann metast á tvinnanda hátt. Er hetta mál logið upp á hann, man hann vera ein góður maður. Er tað ikki so, tá man hann vera djarvari, enn dømi eru um, og tað er hugsan mín, men tað man fara at vísa seg.“

Eftir umbøn frá monnum tók kongur lyfti av Sjúrdi til jarnburðar. Hann skuldi koma dagin eftir inn á Lygru. Biskupur skuldi har gera úrskurð, og síðan sleit kongur tingið. Kongur fór aftur inn á Lygru, meðan Sjúrdur og fylgisneytar hansara fóru aftur á skip sítt

Tá fór at myrkja.

Tá mælti Sjúrdur við skipsmanning sína:

„Tað er satt at siga, at vit eru komnir í trupulleikar og hava verið fyri einari stórari lygn. Hesin kongur man vera lúnskur og svikafullur, og tað er eyðsæð, hvussu okkum fer at ganga, um hann skal ráða. Fyrst læt hann Tórálv drepa, og nú vil hann gera okkum til drápsmenn. Lítið er fyri hjá honum at villa henda jarnburð. Nú haldi eg vanda vera á ferð. Nú legst **fjallagul** innan av sundinum. Eg skjóti upp, at vit vinda segl í **rá** og stevna út á hav. Tróndur kann sjálvur fara næsta summer við

jarnburð:

prógva útsøgn við at bera gløðandi jarn í hondini

fjallagul:

frískt lot úr fjøllunum

rá:

tvørstong á mastur, ið rásegl er fest undir

ull síni, um hann vil selja hana. Komi eg mær burtur hiðan, tá vænti eg, at eg komi aldri aftur til Noregs.“

Manning hansara helt hetta vera bestu ráðini. Teir taka og seta upp segl og sigla um náttina út í hav, so skjótt sum til ber. Teir lætta ikki ferðina, fyrr enn teir eru komnir til Føroya og heim til Gøtu. Tróndur var harmur um ferð teirra. Teir svaraðu honum ikki væl, men teir vóru tó heima hjá Tróndi.

Skjótt frætti Ólavur kongur, at Sjúrdur og teir vóru farnir av stað, og mangt ilt var tá talað um teir. Nógvir hildu nú, at Sjúrdur og hansara menn vóru ákærdir av røttum. Ólavur kongur var fáorðaður um hetta mál, men nú tóktist hann av sonnum at vita tað, sum hann fyrr hevði grunað. Kongur fór tá ferðir sínar og tók veitslur har, sum vórðu gjørdar fyri honum.

45. Karl hin Mørski kemur til Ólav kongs

Várið eftir, tá ið Ólavur kongur hevði **hústing**, segði hann frá tí mannskaða, sum hann hevði havt í Føroyum.

„Tann skatturin, sum teir hava lovað mær, kemur ikki fram. Nú ætli eg enn einaferð at senda menn til Føroya eftir skattinum.“

Kongur bað ymsar menn um at fara hesa ferð. Men allir menn bóru seg undan ferðini.

Tá reisti ein stórur og sterkur maður seg upp á tinginum. Hann hevði reyðan kyrtil, hjálm á høvdinum og svørð um miðjuna. Hann hevði stórt høggsþjót í hendi.

Hann tók til orða: „Satt at siga, so hava tit góðan kong, og hann hevur vánaligar menn. Tit nokta fyri at fara eina sendiferð, sum hann biður tykkum, men tit hava fyrr fingið vinargávur frá honum og góðar sømdir. Eg havi higartil ikki verið vinur við henda kongin. Hann hevur eisini verið óvinur mín, og hann sigur orsök vera til tess. Nú vil eg bjóða tær, kongur, at fara hesa ferð, um eingin betri fæst.“

Kongur svarar: „Hvør er hesin djarvi maður, ið svarar mínum máli? Tú hevur nógv fram um aðrar menn, sum her eru, tá ið tú sjálvur býður tær til hesa ferð, men teir bóru seg undan, sum eg helt mundu fara av góðum huga. Men eg kenni teg ikki, og eg veit ikki navn títt.“

Hann svaraði so: „Helst hevur tú hoyrt meg nevndan. Eg eri kallaður Karl Mørski.“

hústing:

ting, ið høvdingi helt við húskallar sínar og herlið

„Tað er so, Karl. Eg havi hoyrt teg nevndan fyrr, og satt at siga hava verið latur, at høvdu vit funnið saman, so hevði tú ikki fingið sagt tíðindi um fund okkara. Men nú skal eg ikki vera verri enn tú, tá ið tú býður mær hjálp. Tú, Karl, skalt koma til mín og vera gestur mín í dag. Tá skulu vit eisini røða um hetta mál.“

Karl sigur, at so skal vera.

46. Karl hin Mørski samdist við kong

Karl hin Mørski hevði verið víkingur og ránsmaður. Kongur hevði mangar ferðir sent menn eftir honum og vildi taka hann av lívi. Men Karl var **ættstórir** maður og ógvuliga virkisfúsur, ítróttamaður og eitt reystmenni í mongum lutum. Men tá ið Karl hevði boðið sær til at fara hesa ferð, gav kongur honum sættir og tínæst kærleika sín. Hann læt búgva ferð hansara sum best. Teir vóru nærum tjúgu mans á skipi.

Kongur gjørdi boð til vinir sínar í Føroyum. Hann sendi Karl hagar og leit hann upp í hendurnar á Leivi Øssurssyni og Gilla løgsummanni. Til tess sendi hann teimum **jartekin** síni. Karl fór beinanvegin av stað, tá ið hann var til reiðar. Teir fingur góðan byr, komu til Føroyar og lögdu at í Tórshavn í Streymoy. Síðan var har stevnt til tings, og har kom stór mannfjöld. Har kom Tróndur við stórum flokki. Har komu Leivur og Gilli. Teir høvdu eisini nógvar menn.

Tá ið teir høvdu **tjaldað** og gjørt alt væl til, fóru teir á fund við Karl Mørska. Har heilsaðust teir vinarliga. Síðan bar Karl fram orð og jartekin frá Ólavi kongi og vinarkvøðu frá kongi til Leiv og Gilla. Teir tóku væl ímóti tí. Teir buðu Karli heim til sín. Teir skuldu veita honum alla ta hjálp, sum teir vóru mentir. Hann takkaði teimum. Stutt eftir kom Tróndur har og fagnaði Karli væl.

Tróndur segði: „Eg eri fegin um, at slíkur maður er komin higar til lands í ørindum frá kongi okkara, sum

ættstórir:
av mætari ætt

jartekin:
lutur, sum sendimenn
fingu við til at prógva,
hvør hevði sent teir

tjaldað:
hildið verður, at búðir
á tingstøðum hava
verið laðaðar grundir,
sum tjald varð sett yvir,
meðan tingið vardi

vit allir standa undir. Eg vil, Karl, at tú kemur til mín at vera í vetur.“

Karl svarar, at hann longu hevði lovað at fara til Leiv, annars hevði hann verið fúsur at komið til hansara.

Tróndur svarar: „Tá man Leivur vinna fyrimun av hesum, men er ikki okkurt, sum eg fáí gjørt fyri tygum?“

Karl segði, at hevði Tróndur viljað heintað skattin í Eysturoy og Norðoyggjum, so hevði tað verið honum stór hjálp.

Tróndur segði, at tað var skylda hansara, at hann hjálpti honum. Tróndur gekk tá aftur í búð sína. Á tí tinginum vóru ikki fleiri tíðindi. Karl fór til Leiv Øssursson. Hann var har um veturin. Leivur heintaði skattin saman um Streymoy og allar oyggjarnar sunnanfyri.

Várið eftir fekk Tróndur í Gøtu ringa eygnasjúku, men hann búði seg til tings, sum hann var vanur. Men tá ið hann kom á tingið, og búð hansara var reist, læt hann tjalda innan undir við svørtum tjøldum, so ljósið skuldi skína verri ígjøgnum. Men tá ið nakrir dagar vóru lidnir av tinginum, ganga Leivur og Karl til búð Tróndar, og teir vóru fjølmentir.

47. Karl tekur ímóti skattinum frá frændunum

Tá ið teir komu til búðina, stóðu nakrir menn uttanfyri. Leivur spurdi, um Tróndur var inni í búðini. Teir søgdu, at hann var har.

Leivur segði, at teir skuldu biðja Trónd koma út, tí Karl og hann høvdu ørindi til hansara.

Tá ið menninir komu aftur, søgdu teir, at Tróndur var so ringur í eygunum, at hann fekk ikki komið út.

„Og hann bað teg koma inn til hansara.“ søgdu teir.

Leivur bað tá fylgisneytar sínar fara varliga, tá ið teir komu inn í búðina.

„Trokist ikki. Gangi hann fyrstur út, sum síðst gongur inn.“ segði hann.

Leivur gekk fyrstur inn og so Karl, síðan allir fylgisneytar teirra. Teir vóru allir alvápnaðir, sum vóru teir klárir til bardaga. Leivur gekk innar fram við teimum svørtu tjöldunum. Har spurdi hann, hvar Tróndur var.

Tróndur svaraði og heilsaði Leivi. Leivur heilsaði aftur. Hann spurdi síðan, um hann hevði heintað skattin í Norðoyggjum.

Tróndur svaraði, at tað var ikki farið honum úr huga, sum hann og Karl høvdu tosað saman um.

„Her er ein pungur, Leivur, sum tú skalt taka, og hann er fullur av silvuri.“ segði hann.

Leivur hugdi rundan um seg og sá fáar menn inni í búðini. Nakrir menn lógu, men fáir sótu uppi. Síðan

gekk Leivur til Trónd, tók við punginum og bar hann uttar í búðina, har sum ljóst var. Hann stoytti silvurið niður í skjöldur sín, rótaði við hondini og segði, at Karl skuldi síggja silvurið.

Teir hugdu at tí eina løtu. Tá spurdi Karl, hvat Leivur helt um silvurið.

Hann svarar: „Tað hugsí eg, at hvør peningur, ið ringur er í Norðoyggjum, er komin her uppí.“

Tróndur hoyrði hetta og mælti: „Dámar tær ikki silvurið, Leivur?“

„So er,“ sigur hann.

Tróndur mælti: „Ikki kann eg líta frændum mínum nakað til. Eg sendi teir í vár at heinta skattin norðuri í oyggjunum, tí eg var ikki førur fyri tí sjálvur. Teir hava tikið ímóti **mutri** frá bøndrunum afturfyri at taka falskt silvur upp í skattin. Tað man vera betri, Leivur, at hyggja at hesum silvuri, sum mær er goldið í **landskuldum**.“

Leivur bar tá silvurið aftur, fekk ein annan pung og bar hann út til Karl. Teir **rannsakaðu** tað fæið.

Karl spurdi, hvussu Leivi dámdi hetta fæið. Hann segði, at hann helt hetta fæ vera vánaligt.

„Ikki so frægt, at eg vil taka hetta fæ at lata kongi.“ segði Leivur.

Ein maður, sum lá á pallinum, kastaði **feldin** av høvdinum og mælti:

„Satt er tað, tá ið teir gomlu søgdu, at dirvið minkar, tá ið maður eldist. So er eisini við tær, Tróndur. Tú letur Karl hin Mørska kasta fæ títt aftur allan dag.“

Tað var Geyti Reyði.

mutur:

gjald fyri ávísar
fyrimunir

landsskuld:

leiga fyri jørð

rannsaka:

kanna

feldur:

skinn, skinn-teppi

Tróndur leyp upp og var í øðini. Hann talaði harðliga á frændur sínar. Men at enda mælti hann, at Leivur skuldi lata honum silvurið aftur.

„Tak henda pungin, sum **leigulendingar** mínir hava ført mær heim í vár. Eg síggi illa, men **sær er hond hollast.**“

Maður, sum lá á pallinum, reistist upp á alboga. Tað var Tórður Lági.

Hann mælti: „Tað eru harðar ábreiðslur, sum vit fáa fyri Møra-Karl, og vert hevði verið at lønað honum tað aftur.“

Leivur tók við punginum og bar hann til Karl. Tá hugdu teir at tí fænum.

Leivur mælti: „Ikki tørvar okkum leingi at hyggja at hesum silvuri. Her er hvør peningur betri enn annar, og hetta fæ vilja vit hava. Fá tú, Tróndur, ein mann til at vera og ansa eftir, meðan silvurið verður vigað.“

Tróndur helt tað vera best, at Leivur ansaði eftir hansara vegna.

Nú gingu Leivur og teir út stutt frá búðini og settu seg niður har at viga silvurið. Karl tók hjálmin av høvðinum og helti silvurið niður í hjálmin.

Teir sóu ein mann ganga fram við sær, og hann hevði **tignarstav** í hondini. Hann hevði síðan hatt á høvðinum og grøna kápu, var berføttur, og hann hevði línbrøkur knýttar at beinunum. Hann setti stavin niður í vøllin, gekk burtur frá og mælti:

„Vara teg, Møra-Karl, at hesin stavur mín ikki verður tær at **meini.**“

leigulendingar:

(her) um teir, ið leiga jørð Tróndar

sær er hond hollast:

(orðatak) best er at líta á seg sjálván

tignarstavur:

stavur, ið vísir vald

mein:

skaða

48. Karl verður dripin

Stutt eftir hetta kom ein maður leypandi. Hann rópti harðliga á Leiv Øssursson og bað hann fara sum skjótast til Gilla løgsøgumann, tí Sjúrdur Tollaksson var farin inn í tjald hansara og hevði lopið á ein mann.

Leivur leyp alt fyri eitt upp og fór at finna Gilla. Alt lið hansara fór við honum, men Karl sat eftir. **Eystmenninir** stóðu í ring um hann. Geyti Reyði leyp til og høgdi við handøks yvir herðarnar á monnunum, og tað høggið kom í høvdið á Karli, men sárið var ikki stórt. Tórður Lági tók upp tignarstavin, ið stóð í vøllinum, og slær niður á **øksarhamaran**, so at øksin stóð niður í heilan. Tá tusti fjøld av monnum út úr búð Tróndar.

Karl var borin deyður haðani.

Tróndur var harmur um hesa illgerð og beyð fæ til sættar fyri frændur sínar. Leivur og Gilli tóku tá upp sakarmál og tóku ikki við **fíggjarbótum**. Sjúrdur varð útlagin fyri álopið á mannin í tjaldinum hjá Gilla. Tórður og Geyti vórðu útlagnir fyri, at teir drópu Karl.

Eystmenninir búðu skip sítt til og fóru eystur til Noregs á fund við Ólav kong. Men lagnan forðaði kongi at fáa hevnt hetta, tí ófriður hevði tá tikið seg upp í Noregi. Nú er at enda komið við teimum tíðindum, ið stóðust av, at Ólavur kongur heintaði skatt í Føroyum.

eystmenn:
norðmenn

øksarhamari:
tann tjúkki endin av øksini (ofta brúktur sum hamari)

fíggjarbøtur:
fæ, sum gjald fyri bøtur

49. Sætt føroyinganna og Tróndar

Eftir drápið á Karl Mørska og álopið á mannin hjá Gilla vórðu Sjúrdur Tollaksson, Tórður Lági og Geyti Reyði, frændur Tróndar, burturriknir og útlagnir úr Føroyum. Tróndur gav teimum skip og eitt sindur av fæ. Teir hildu seg vera illa viðfarnar av Tróndi. Teir søgdu, at hann hevði tikið faðirarv teirra og gav teimum einki burturav. Tróndur segði, at teir høvdu fingið nógv meir, enn teir áttu. Hann segði seg leingi hava havt umsorgan fyri teimum og ofta givið teimum **fíggjarlutir**, men hann hevði fingið ringa tøkk afturfyri.

fíggjarlutir:
góðs, ognarlutir

Nú leggja Sjúrdur og teir í hav, og teir eru tólv menn saman á skipinum. Orð gekk um, at teir ætlaðu sær til Íslands. Tá ið teir høvdu verið stutta tíð á havinum, brast harður stormur á. Tað vistu allir, ið vóru á landi, at hetta var vandamikið fyri Sjúrd og hansara menn, og teir høvdu lítla vón um ferð teirra.

Tá ið tað leið út á heystið, funnust rekar av skipi teirra í Eysturoy. Tá ið veturin kom, sóust frændur Tróndar ofta í Gøtu og víða um í Eysturoynni. Teir gjørdu seg inn á menn. Summir fingi beinbrot og aðrar skaðar. Teir gingu so hart á Trónd, at hann tordi ikki at ganga einsamallur um veturin. Hetta varð nógv tosað um.

Tá ið leið á veturin, sendi Tróndur boð til Leiv Øssursson, at teir skuldu hittast, og teir so gera. Tá ið teir hittust, mælti Tróndur:

„Síðsta summer hittust vit, fostursonur, og tað var

um reppið, at allir tingmenninir fóru upp at berjast. Nú vildi eg, fostursonur mín, at tað hevði verið ásett við lóg, at menn aldrin hava vápn við sær á ting, har sum menn skulu tala skilatos og rættarmál.“

Leivur segði, at hetta var væl mælt.

„Og nú skulu vit samráðast við Gilla løgsögumann, frændi mín.“

Teir vóru **systrasynir**, Gilli og Leivur.

Nú hittast teir allir og tosa um hetta sínámillum.

Gilli svarar Leivi soleiðis: „Lítið gott trúgvi eg til Trónd, og nú skulu vit játta, at allir menn í tænastru skulu bera vápn. Nakrir av teimum, ið fylgja okkum, skulu eisini bera vápn, men almenningurin skal vera vápnaleysur.“

Nú avtala teir hetta sínámillum og staðfesta tað.

Veturin líður nú av, og menn koma til tings um summarið í Streymoy.

Nú er tað ein dagin, at Gilli og Leivur og teir ganga frá búðum sínum niðan á eina **høvd**, ið var á oynni, og tala saman. Knappliga síggja teir eysturi á oynni undir sólini, at har ganga menn, og teir vóru ikki fáir. Teir telja tríati menn. Tað **blikar á skjoldrar** í sólskininum og hartil á fagrar hjálmur. Teir høvdu øksir og spjót, og tað liðið var **hermansligt** á at líta.

Teir sóu, at maður gekk undan, stórir og reystur í reyðum kyrtli. Hann hevði bláan og gulan skjöldur, hjálm á høvdinum og stórt høggsþjót í hendi. Teir hildu seg kenna Sjúrd Tollaksson. Næstur honum gekk ein príður maður í reyðum kyrtli, og hann hevði reyðan skjöldur. Teir hildu seg kenna fyri vist, at tað var Tórður

systrasynir:
mammur teirra vóru
systrar

høvd:
lítil heggjur

blikar á skjoldrar:
sólin skyggir

hermansligt:
útgjørt til bardaga

Lági. Triði maðurin hevði reyðan skjøldur við mansandliti málaðum uppá. Hann hevði stóra øks í hendi. Tað var Geyti Reyði.

Leivur og teir ganga nú skjótt heim í búðir sínar. Sjúrdur og menn hansara koma nú brátt hagar, og eru allir væl vápnaðir.

Leivur og Gilli høvdu fáar menn aftur ímóti Tróndi, og størsti munur teirra millum var, at fáir av Leivs monnum høvdu vápn.

Tróndur og frændur hansara ganga til Leiv og hansara menn. Tá mælti Tróndur:

„Nú er tað so, Leivur fostursonur, at her eru komnir frændur mínir, sum bráðliga máttu fara úr Føroyum stutt síðan. Nú vil eg ikki longur hava, at vit verða kúgaðir av tær og Gilla. Her eru tveir kostir í at velja: annar er, at eg dømi einsamallur tykkara millum. Vilja tit ikki tað, vil eg ikki forða teimum í tí, teir vilja havast at.“

Leivur og Gilli síggja skjótt, at teir eru ov fámentir ímóti Tróndi og liði hansara á hesum sinni, og teir velja tí at geva hetta mál upp í hendurnar á Tróndi. Hann tekur straks avgerð í málinum.

Hann mælti: „Tað er avgerð mín, at frændum mínum skal loyvast at vera her í Føroyum, hvar teir vilja, men bøtur skal hvørgin parturin lata. Ræðið her í Føroyum vil eg skipa soleiðis, at eg havi triðing, Leivur annan og synir Sigmundar hin triðja. Hetta ræðið hevur leingi verið fyri øvund. Tær, Leivur fostursonur, vil eg bjóða barnfostur og fostra Sigmund, son tín. Tann beina vil eg gera tær.“

Leivur svarar: „Eg vil, at fyri barnfostrinum skal Tóra ráða. Hon skal gera av, hvørt hon vil, at sonur hennara skal fara til tín ella vera heima hjá okkum.“

Soleiðis skiljast teir á hesum sinni.

Tá ið Tóra fær at vita um fostrið, svarar hon:

„Tað kann vera, at eg haldi annað um hetta enn tú. Um eg skal ráða, skal eg ikki halda Sigmundi, soni mínum, frá teirri uppfostran, ið honum býðst, tí nógv, tykir mær, at Tróndur hevur fram um flestar menn.“

Sigmundur, sonur Tóru og Leivs, fór til Gøtu til fosturs hjá Tróndi. Hann var trí ára gamal og hitt vakrasta **mansevni**. Har vaks hann upp.

mansevni:
tilfar til rættan mann

50. Frá Tróndi og frændum hansara

Á teimum dögum, tá ið Sveinur var kongur í Noregi, var Tróndur heima í Gøtu saman við Sjúrdi, Tórði og Geyta Reyða. So er sagt, at Tróndur var ikki giftur maður. Hann átti eina dóttur, sum æt Guðrun.

Tá ið frændur Tróndar høvdu verið har eina tíð, tosar hann við teir og segði, at hann vildi ikki hava teir longur við síni leti og sínum dovinskapi. Sjúrdur svaraði illa aftur. Hann segði, at Tróndur unti teimum bara ilt, og at hann hevði lagt seg á faðirarvin. Teir høvdu hart orðaskifti. Teir tríggir frændurnir fóru tá burtur haðan.

Teir fóru til Streymoyar. Ein maður, ið nevndur varð Tórhallur hin Ríki, búði tá har. Hann hevði konu, sum æt Birna, og hon varð kallað Streymoyar-Birna. Hon var prúð og ráðarík kona. Tórhallur var ikki heilt ungur tá. Birna hevði verið givin honum fyri ríkidømi. Tórhallur átti pening hjá nærum hvørjum manni, og víða um var goldið honum lítið aftur.

Sjúrdur, Tórður og Geyti koma til Streymoyar og fara til Tórhall bónda. Sjúrdur býður sær til at heinta fæ hansara, um hann fær helvtina av tí, ið hann klárar at fáa hendur á. Tórhallur helt hetta vera harðar treytir, men teir samdust tó um hetta.

Sjúrdur fer nú víða um í Føroyum og heintar saman fæ fyri Tórhall, og hann saksøkir beinanvegin, um

hann einki fær. Hann fær soleiðis mikið fæ, so hann knappliga verður ríkur maður.

Sjúrður og frændur hansara eru nú títt og ofta leingi hjá Tórhalli og konu hansara. Ofta sótu tey og talaðu saman, Sjúrður og Birna, og tað frættist, at okkurt mundi vera teirra millum.

Teir eru har um veturin.

Um várið sigur Sjúrður, at hann vil bjóða Tórhalli, at teir skuldu hava alla ogn í felag, men Tórhallur helt lítið um hetta. So legði Birna upp í samráðingarnar, og tá gavst hann og læt hana ráða. Tey taka tá alt valdið á garðinum. Tórhallur verður nú skúgvaður til vikis og lítið virdur, so at Sjúrður og Birna ráða øllum, sum tey vilja.

51. Dráp Tórhals

Tað hendi um summarið, at skip kom til Føroya og fór í spønir við Suðuroynna. Tólv mans vóru á skipinum. Fimm sjólótust, men sjeý komu livandi á land. Ein æt Havgrímur, annar Bjarngrímur og hin triði Hergrímur. Teir vóru allir brøður. Ringt var hjá teimum at fáa innivist, og annars tað, ið teimum tørvaði.

Sjúrður, Tórður og Geyti fóru nú til teir, og Sjúrður beyð teimum øllum heim til sín.

Tórhallur tosaði tá við Birnu og segði, at hann helt hetta vera ov skjótt gjørt av. Sjúrður segði, at tað, sum menninir ótu og fingur, skuldi takast av hansara góðsi, og Tórhallur skuldi ongan miss hava. Teir triggir brøðurnir vóru nú har **væl virdir**, og teir høvdu tað heldur betur enn Tórhallur.

væl virdir:
høvdu tað gott

Tórhallur bóndi var nakað gírigur og kom ofta upp at deilast við Bjarngrím. Tað var eitt kvøldið, tá ið teir sótu har í stovuni, at Bjarngrímur og Tórhallur fóru upp at klandrast. Tórhallur sat á beinkinum og hevði stav í hondini. Hann sat og veipaði við honum, tá ið hann skeldaði sum mest, og tí hann var hálvblindur, kemur stavurin á nasarnar á Bjarngrími. Hann verður óður av hesum, vildi taka eftir øks síni og høgga Tórhall í høvdið við henni. Sjúrður loypur tá skjótt til, grípur Bjarngrím og sigur seg vilja fáa teir at semjast. Hetta gekk so, at teir vóru samdir.

Teir eru nú har um veturin, og teir eru lítið saman eftir hetta.

So líður veturin. Sjúrdur sigur, at hann vil hjálpa teimum onkursvegna. Hann gevur teimum ein byrðing. Hann og Tórhallur áttu hann báðir saman. Hetta dómndi Tórhalli illa, til Birna blandaði seg. Sjúrdur gav teimum mat frá sær, og teir fóru til skipið. Teir lógu á skipinum um næturnar, men gingu heim til húsa um dagarnar.

Ein morgunin, tá ið teir vóru ferðarklárir, gingu teir heim til húsa. Sjúrdur var ikki heima. Hann fekst við ymiskt arbeiði úti. Síðan vóru teir har um dagin. Sjúrdur kom tá heim og fór til borðs. Tá vóru keypmenninir farnir út á skipið. Sjúrdur spurdi, tá ið hann var setstur til borðs, hvar Tórhallur bóndi mundi vera. Hann fekk sum svar, at Tórhallur mundi sova.

„Tað er ein ónatúrligur svøvnur,“ sigur Sjúrdur, „hvussu man tað vera? Er hann farin úr klæðunum ella ikki? Vit skulu bíða eftir honum við matinum.“

Nú verður farið at hyggja til Tórhall. Hann lá tá og svav. Hetta varð sagt Sjúrdi. Hann loypur upp og gongur til Tórhall. Hann verður skjótt vísur í, at Tórhallur var deyður. Sjúrdur tekur klæði oman av honum og sær, at **rekkja** hansara er ógvuliga blóðug. Hann finnur sár undir vinstra armi á honum, har sum hann hevði verið stungin við einum smølum jarni inn í hjartað.

rekkja:
song

Sjúrdur segði, at hetta var illa gjørt.

„Hetta man Bjarngrímur hava gjørt fyri at hevna slagið av stavinum. Nú skulu vit fara oman á skipið og hevna hetta, um tað ber okkum til.“

Frændurnir taka nú vápn síni. Sjúrdur hevur stóra øks í hendi. Teir leypa oman á skipið, og Sjúrdur skeldaði illa. Hann loypur beinanvegin út á skipið. Í somu løtu leypa brøðurnir upp, tá ið teir hoyra blótan og bannan. Sjúrdur loypur at Bjarngrími og høggur við báðum hondum við øksini framman í bringuna á honum, so at øksin sakk inn í. Hann doyði beinanvegin. Tórður Lági høggur til Havgríms við svørði á økslina og sneiðir soleiðis allan armin frá. Eisini hann doyði beinanvegin. Geyti Reyði høggur við øks í høvdið á Hergrími og klývur hann niður í herðarnar.

Tá ið teir eru deyðir allir, sigur Sjúrdur, at hann vil einki hava at gera við lutir teirra, sum eftir eru, men tað fæ, sum brøðurnir áttu, segði hann seg vilja hava, men tað var tó lítið. Sjúrdur og teir fara nú heim við hesum fænum. Nú heldur hann seg hava hevnt Tórhall bónda væl. Men tó verður borið ilt orð á Sjúrd og teir um deyða Tórhals.

Sjúrdur fær nú Birnu, og tey leggja **búgv** síni saman. Tey bæði Tórhallur og Birna áttu nógv børn saman.

búgv:
ognir

52. Dráp Torvalds og svik Geyta Reyða

Torvaldur æt maður, sum búði í Sandoy. Torbera æt kona hansara. Hann var komin væl til árs og var ríkur maður, tá ið hetta hendi.

Geyti Reyði kemur til Torvald og býður sær til at heinta inn ta skuld, sum honum var lítil vón um at fáa aftur, og avgerðin teirra millum var ógvuliga lík henni, sum var millum Tórhall og Sjúrd.

Geyti var hjá Torvaldi. Brátt var tað sagt, at hann royndi at leggja **ástir** saman við konu Torvalds. Hann verður skjótt ríkur.

ást:
kærleiki

Einaferð kom ein maður á garðin, sum skyldaði Torvaldi fæ. Tað var ein fiskimaður. Um kvøldið var heldur myrkt í stovuni, har menn sótu. Tá kravdi Torvaldur fæ sítt frá fiskimanninum, men hann svaraði seint og heldur illa.

Geyti reikaði á gólvinum og nakrir menn við honum í myrkrinum.

Knappliga mælti Torvaldur: „Leggur tú, **armingi**, hvast fyri bróstið á gomlum og sakleysum manni?“

armingur:
neyðardýr

Hann hoknar upp at bróstinum og er deyður beinanvegin.

Tá ið Geyti hoyrði hetta, leyp hann beinanvegin á fiskimannin og hoggur hann niður. Hann segði, at hann skuldi ikki gera fleiri óhapp. Geyti ræður nú fyri búnum við einkjuni og fær hana til konu.

53. Leivur kemur til Føroya

Leivur æt maður. Hann var sonur **Tórir Beinsson**. Hann sigldi keypferðir millum Noreg og Føroyar, og hann átti væl av fæi. Tá ið hann var í Føroyum, gisti hann stundum hjá Leivi Øssurssyni og stundum hjá Turið **megineinkju** og synum hennara.

Nú var tað einaferðina, tá ið Leivur kom við skipi sínum til Føroya, at Sjúrdur Tollaksson býður honum heim til sín í Streymoy. Hetta ráða teir av sínámillum.

Leivur Øssursson kom á skipið, og honum dámar ikki, at **navni** hansara tekur bústað hjá Sjúrði. Hann segði, at tað var ikki eftir sínum ráðum, og hann hevði kunnað fingið innivist hjá sær í Suðuroy. Leivur sigur, at nú fer at vera sum er. Hann fór til Sjúrd. Sjúrdur setur hann næst sær sjálvum og er væl við hann. Hann er har um veturin.

megineinkja:
mæt einkja

navni:
bera sama navn

54. Sigmundur berst í dreymi fyri Turið megineinkju

Várið eftir er tað sagt, at ein dagin skal Sjúrdur fara at heinta fæ sítt hjá grannanum, ið æt Bjørn.

Hann sigur: „Eg vil, Leivur, at tú kemur við mær at hjálpa okkum til sættis, tí Bjørn er ógvuliga illsintur maður, og eg havi leingi átt fæ á hjá honum.“

Leivur segði seg vilja gera, sum Sjúrdur vildi.

Teir fara nú saman til Bjørn, og Sjúrdur krevur fæ sítt, men Bjørn svarar honum illa. Har verður nógvur gangur, og Bjørn vil høgga til Sjúrd, men Leivur leyp ímillum, og øksin hjá Birni kom í høvdið á honum, so hann var deyður í stundini. Sjúrdur leyp tá til og gav Birni banahøgg.

Hesi tíðindi frættust nú skjótt. Sjúrdur var einsamallur um at siga frá tilgongdini, og tí kom hann aftur í ringt orð.

Turið megineinkja og Tóra, dóttir hennara, brigsla ofta Leivi Øssurssyni, at hann ikki vildi hevna hesa skomm, sum teimum hevði verið fyri. Tær sýna honum illvilja og fíggindaskap, men hann hevði ógvuliga gott tol við teimum. Tær søgdu, at tol hansara kom av tí, at hann var ein **bloyta** og var ein letingur. **Møðgurnar** eru sera harmar um deyða Leiv Tórissonar. Tær halda seg vita við vissu, at Sjúrdur man hava dripið hann.

So er sagt, at einaferð droymdi Turið megineinkja, at Sigmundur Brestisson, húsbóndin, kom til hennara og talaði við hana:

bloyta:
ein, ið einki nyttar

møðgur:
móðir og dóttir

„Tað er, sum tú sært, at eg eri komin higar, og hetta er loyvt mær av Gudi sjálvum, og hav tú nú ikki nakað ilt inni við Leiv **mág** tín, tí hann man fara at hava ta eydnu at reka burtur skommina, sum liggur á tykkum.“

mágur:
dótturmaður

Eftir tað vaknar Turið og sigur Tóru, dóttur síni, dreymin. Frá tí degi eru tær vinsælari við Leiv enn áður.

55. Viðurskiftini í oyggjunum

Nú er fyrst at siga frá, at eitt skip kom uttan av havi til Streymoyar skamt frá garði Sjúrdar. Tað vóru **norrønir menn**. Arnljótur æt stýrimaðurin. Teir vóru átjan mans á skipinum.

norrønir menn:
norskir menn, eisini
róptir eystmenn

Ein maður búði har, sum skipið kom at landi, og hann æt Skofti. Hann var í starvi hjá keypmonnunum, og teimum dámdi hann væl. Stýrimaðurin kemur á tal við Skofta og mælti so:

„Eg vil siga tær mítt loyndarmál. Bjarngrímur og brøður hansara, sum Sjúrdur Tollaksson læt drepa, vóru synir mínir, og eg vildi, at tú skuldi hjálpt mær, so eg kom at Sjúrði og teimum og fekk hevnt synir mínar.“

Skofti segði seg einki gott hava at løna Sjúrði, og hann lovaði beinanvegin Arnljóti at siga honum, tá ið best mundi vera at søkja at Sjúrði.

Einaferð um summarið fara teir trýggir á skipi, Sjúrdur, Tórður og Geyti. Teir fara í eina oyggj at taka **skurðseyð**. Tá ið teir eru farnir, ger Skofti Arnljót varan við tað. Keypmenninir gera skjótt av, og teir vóru fimtan saman á skipsbátinum. Teir koma í ta oynna, har Sjúrdur og teir vóru, og ganga niðan á oynna tólv mans saman, meðan trýggir ansa skipinum.

skurðseyð:
seyður tikin at fletta

Sjúrdur og teir síggja menninar, sum ganga upp á oynna, og teir tala sínámillum, hvørjir teir munnu vera. Teir sóu, at menninir vóru í litaðum klæðum og vápnaðir.

Sjúrður segði: „Her munnu vera komnir teir keypmenninir, ið her hava ligið í summar. Teir munnu hava onnur ørindi enn **keypstevnu**, og teir munnu hava ørindi til okkara, og tað mugu vit gera okkum til reiðar til. Nú skulu vit ganga ímóti teimum, og síðan skulu vit leypa undan hvør okkara og hittast allir við skip okkara.“

keypsstevna:
stað, har selt verður

Nú ganga teir hvør ímóti øðrum. Arnljótur eggjar beinanvegin fylgismenn sínar og biður teir hevna synir sínar. Sjúrður og teir stökka undan hvør sær og koma allir í fjørna til skip sítt. Tá koma Arnljótur og teir og søkja at teimum. Sjúrður hoggur til hansara, ið søkti at honum, og kvetti bæði beinini undan honum oman fyri knæ, og hann doyði har. Tórður drepur ein annan mann og Geyti hin triðja. Tá leypa teir á skip sítt og rógva fram við oynni. Har finna teir skipsbátin og triggjar menn í honum. Sjúrður loypur yvir á bátin, drepur ein teirra og blakar tveir fyri borð. Teir taka bátin og rógva heim við báðum skipunum.

Sjúrður savnar nú menn og fer út aftur á oynna. Teir ganga niðan á oynna. Eystmenninir leypa saman og ætla at verja seg.

Tórður Lági mælti: „Tað eru míni ráð, Sjúrður frændi, at geva hesum monnum grið, nú vit hava teir í okkara valdi, tí vit hava áður gjørt Arnljóti miklan skaða.“

Sjúrður svarar: „Tað er væl mælt, men eg vil, at teir skulu leggja alt í mítt vald, um teir skulu hava grið.“

Tað gekk so, at teir góvu Sjúrði rættin at døma, og hann leggur triggjar mansbøtur á Arnljót fyri hvønn

teirra. Tað fæ læt Arnljótur alt. Hann var úr **Suður-oyggjum**, og annað fekk hann ikki í bótur fyri synir sínar. Síðan fór hann burtur aftur úr Føroyum.

Sjúrður varð varur við svik Skofta og segði, at hann skuldi ikki láta lív, men fara burtur úr Føroyum. Hann fór síðan til Noregs og var útlagin úr Føroyum.

Suðuroyggjar:
Hebridurnar

56. Tórður roynir at fáa Turið megineinkju

Nú er at siga frá tí, at Sjúrdur Tollaksson eggjaði Tórði, bróður sínum, til at fáa sær konu. Tórður spyr, hvar hann ætlar at fáa honum eina konu.

„Ikki man eg ganga frá teirri bestu giftu í Føroyum, og tað er Turið megineinkjan.“ sigur Sjúrdur.

„Ikki ætli eg mær so høgt,“ sigur Tórður.

„Ikki manst tú fáa, um vit ikki spyrja,“ sigur Sjúrdur.

„Ikki man eg fara at royna hetta,“ sigur Tórður, „og tað man fara at verða av ongum, at hon vil giftast við mær. Men tú mást gjarna royna hetta, um tú vilt.“

Sjúrdur fer dagin eftir til Skúvoyar at bera hetta mál upp fyri Turið. Hon er ikki skjót at svara, men hann heldur fram við tí, og tað endar so við, at hon sigur seg vilja tala við synirnar og vinir sínar. Hon skuldi senda honum boð um, hvørji ráð hon hevði tikið.

Sjúrdur fer nú heim og letur væl at svari hennara.

„Undarligt tykir mær hetta,“ sigur Tórður, „og eg gruni, at hetta man ikki vera av heilum huga hennara.“

Turið hitti Leiv, mág sín, og Tóru, dóttur sína. Hon segði teimum frá bønarorðunum. Tóra spyr, hvussu hon svaraði.

Hon sigur seg hava mest víst teimum frá sær, men tó minni enn hon hevði ætlað.

„Men hvørji ráð tykir tær best, dóttir?“

Tóra svarar: „Ikki skalt tú vísa hesum frá tær, um eg ráði. Um so er, at tygum ætla at royna at hevna ta

skomm, sum okkum hevur verið gjørd, og ikki er annað betri agn enn hetta til at draga teir. Mær tørvar ikki at leggja móður míni orð í munnin, tí at mangar vegir hevur hon at draga teir, so teir einki gruna.“

Leivur samtykkir við Tóru í hesum, og hann segði seg vilja, at teir at enda skuldu fáa tað, ið teir áttu fyri illgerðir sínar. Tey avgjördu dagin, nær teir skuldu koma hagar aftur at vitja í hesum máli.

Tá mælti Leivur: „Langt hevur Tróndur sæð fram, tá ið hann beyð okkum barnfostur, tí tað er deyði Sigmundar, sonar okkara, um hann er hjá Tróndi, tá nakað ilt kemur ímillum okkum og Sjúrd.“

„Ikki ætli eg,“ sigur Tóra, „at hann skal vera leingi har, og nú er tann stundin komin, tá ið vit skulu fara til Eysturoyar, og tú finnur Trónd, fosturfaðir tín, á máli.“ Tey koma nú øll ásamt um hetta.

57. Frá ferðum Leivs og konu hansara

Nú fara Leivur og tey øll av stað saman, og tey eru sjeý á skipi. Tey koma til Eysturoyar. Tey ganga niðan í garðin í Gøtu, og Tróndur tekur væl ímóti teimum. Hann letur kynda eldar fyri teimum, men Tóra varð fylgd inn í eina stovu, og Sigmundur, sonur hennara, var hjá henni. Hann var tá níggju ára gamal og av evnaligastu dreingjum.

Móðir hansara spurdi, hvat Tróndur hevði lært hann, og hann segði seg hava lært alt um lógarmál. Tá spyr hon, hvat forsturfaðir hansara hevði lært hann **í halgum frøði**. Sigmundur segði seg hava lært **pater noster** og **kredduna**. Hon segði seg vilja hoyra tað, og hann so gjørði. Henni tókti, hann sang pater noster toluliga til lítar, men kredda Tróndar var soleiðis:

Gangi eg ei eina út,
fýra mær fylgja,
fimm Guds einglar;
beri eg bøn fyri mær,
bøn fyri Krist;
syngi eg sálmar sjeý,
síggi Gud yvir luta mín.

Í somu løtu kom Tróndur innar í stovuna og spyr, hvat tey talaðu um.

í halgum frøði:
ta kristnu læruna

pater noster:
faðirvár

kreddan:
(latín: credo, "eg trúgvi") trúarjáttanin

Tóra svarar og sigur, at Sigmundur, sonur hennara, hevur sagt henni frá tí lærdómi, hann hevði lært hann.

„Og tað tykir mær einki skil á,“ sigur hon, „á credo.“

„Við tí er so háttað, sum tú veitst,“ sigur Tróndur, „at Kristus átti tólv lærisveinar ella fleiri, og hvør teirra dugdi sína kreddu. Nú havi eg mína, og tú hevur ta, sum tú hevur lært. Mangar eru kreddurnar, og í slíkum er tað ikki einans eitt, sum er rætt.“

Tey tala nú ikki meira um hetta. Um kvøldið varð veitsla gjørd fyri teimum, og dúgliga varð drukkið. Tróndur var ógvuliga kátur. Hann biður tey reiða upp í stovuni og gera ból á gólvinum.

Leivur segði, at tað bar væl til. Tóra sigur, hon vil, at Sigmundur skal siga henni frá lærdómi sínum og sova hjá sær um náttina.

„Tað verður av ongum, tí so sovni eg ikki í nátt,“ sigur Tróndur.

„Hetta fert tú at játta mær, Tróndur mín,“ sigur hon.

Tað varð so, at drongurin svav hjá teimum.

Tróndur hevði sær eina líttla **skemmu**. Har svav hann altíð og drongurin hjá honum og fáir menn við honum. Tróndur gekk tá til skemmu sína, og liðið var langt á nátt.

Leivur ætlar sær at sova, leggur seg niður og vendir sær frá konu síni. Hon setur nevarnar í ryggin á honum og bað hann ikki sova.

„Standið upp,“ sigur hon, „og farið um alla Eysturoy og gerið so stóran skaða á hvørt skip, at einki verður sjóført.“

Teir so gera. Leivur var kunnigur har í hvørjari vík.

skemma:

lítið hús at sova í

Teir skaddu har hvørt flótandi far, so einki var sjóført.
Teir sova ikki um náttina.

Tey fara tíðliga upp um morgunin. Tóra og Sigmundur fara beinanvegin oman á skipið, og Leivur fór í skemmu Tróndar, biður hann liva væl og hava tøkk fyri góðan fagnað. Hann sigur, at Tóra vil, at Sigmundur fer við henni.

Tróndur hevði sovið lítið um náttina og segði, at tað skuldi vera av ongum, at Sigmundur fór av stað.

Leivur gongur skundisliga oman á skipið, og Tróndur tóktist nú síggja svikagerðina hjá Leivi. Hann biður húskallar sínar taka eina skútu, sum hann átti. Teir so gera. Nógvir menn leypa umborð á hana, og har fossar **kolbláur** sjógvur inn ígjøgnum, og teir eru fegnir, tá ið teir koma á land aftur. Ikki er eitt einasta sjóført skip í oynni, og Tróndur verður verandi har, hvørt honum dámar tað væl ella illa.

Leivur fer beinanvegin heim og savnar menn um seg, og hetta er dagin fyri, sum Sjúrdur og Tórður skuldu koma har.

kolbláur:
myrkabláur

58. Leivur drepur Sjúrd og frændur hansara

Nú er at siga frá Sjúrdi Tollakssyni og teimum, at teir gera klárt at fara heimanífrá avtalaðan dag, og hann eggjar teimum at skunda sær.

Tórður sigur, at honum dámar illa at fara. Hann sigur:

„Eg hugsi, at tú manst vera **feigur**, tá ið tú skundar so hart undir hesa ferð.“

„Ger teg ikki so býttan,“ sigur Sjúrdur, „og ver ikki so ræddur, har sum eingin vandi er. Vit skulu, ið hvussu er ikki halda undan at fara á tann fund, sum vit hava avtalað frammanundan.“

„Tú skalt ráða,“ sigur Tórður, „men ikki kemur tað óvart á meg, um vit ikki allir koma heilir heim aftur í kvøld.“

Teir fóru tólv væl vápnaðir mans saman á skipi. Teir høvdu illveður um dagin og hættisligan streym at fara um. Teir sluppu væl undan og komu til Skúvoyar.

Tá segði Tórður, at hann ætlaði sær ikki at fara longri.

Sjúrdur segði at farast skuldi niðan í bygdina, hóast hann fór einsamallur.

Tórður segði, at hann mundi vera feigur.

Sjúrdur gongur upp á oynna. Hann var í reyðum kyrtli, og hann hevði bláan **tyglamøttul** um herðarnar. Hann hevði bundið svørðið um miðjuna og hevði hjálm

feigur:

um ein, ið brátt fer at doyggja

tyglamøttul:

møttul, sum verður bundin saman framman við bondum (tygil: band)

á høvdi. Hann gongur niðan í túnið og kemur heilt nær húsum. Tá sær hann, at allar hurðar eru aftur.

Ein kirkja stóð í túninum beint fyri durunum. Tað var hon, ið Sigmundur hevði latið byggja. Tá ið Sjúrdur kemur niðan ímillum sethúsini og kirkjuna, sær hann, at kirkjan er opin. Ein kona gongur frá kirkjuni í reyðum kyrtli og bláum mótli á herðunum. Sjúrdur sá, at tað var Turið húsfrúin. Hann gongur ímóti henni. Hon heilsar honum blíðliga og fer yvir til eitt trø, sum lá í túninum. Har setast tey á trøið, og hon vil venda sær ímóti kirkjuni, men hann vil venda sær ímóti húsdurunum og frá kirkjuni. Hon ráddi, og tey vendu sær ímóti kirkjuni.

Sjúrdur spurdi, hvat fólk har var statt.

Hon segði, at har vóru fáir menn.

Hann spurdi, um Leivur var har.

Hon segði, at hann var ikki har.

„Eru synir tínir heima?“ sigur hann.

„Tað eru teir kanska,“ sigur hon.

„Hvat hava teir sagt um mál okkara síðan?“ sigur Sjúrdur.

„Vit hava tosað um tað,“ sigur hon, „at øllum okkum konufólkum dáma best teg og lítið mundi forðað mær, um tú hevði verið óbundin.“

„Stór óeydna hevur hetta verið fyri meg,“ sigur Sjúrdur, „og tað kann skjótt skipast soleiðis, at eg verði leysur maður.“

„Tað verður, sum tað kann,“ sigur hon.

Hann vildi tá benda hana at sær og tók armin um hana, men hon tók fast um tyglamøttulin. Í sama bili fór hurðin upp, og út leyp maður við drignum svørði. Tað

var Heri Sigmundarson. Tá ið Sjúrdur sær tað, smýgur hann sær niður úr møtlinum. Hann var soleiðis leysur, og Turið sat eftir við møtlinum.

Nú koma fleiri menn út, og Sjúrdur loypur oman eftir vøllinum. Heri trívur eitt spjót og rennur oman eftir vøllinum eftir honum og verður skjótari. Hann skjýtur spjótið eftir Sjúrdi. Tá ið Sjúrdur sær, at spjótið stevnir millum herðarnar á sær, kastar hann seg niður á vøllin. Spjótið flýgur tvørtur yvir honum og stendur fast í vøllinum. Sjúrdur reisir seg skjótt upp, trívur spjótið og sendir tað aftur. Tað kemur á miðjuna á Hera, og hann var skjótt deyður. Sjúrdur loypur tá oman í **stíggin**, og Leivur kemur har, ið Heri liggur. Hann vendir skjótt frá Hera og loypur haðan fram á eggina. Hann loypur útav, og menn siga, at har var fimtan favnar høgt niður í fjøruna. Leivur kom standandi niður. Hann loypur at skipi teirra.

stíggin:
brött rás ella gøta í
hamri

Sjúrdur er tá komin at skipinum og ætlaði at leypa út á skipið. Leivur rendi tá svørðið í síðuna á honum, men hann snaraði sær ímóti honum, og svørðið fór inn ígjøgnum, helt Leivur seg síggja. Sjúrdur leyp út á skipið. Teir lögdu frá landi, og har skiltust teir.

Leivur gongur niðan á oynna og biður menn sínar fara skjótt á skip.

„Vit skulu halda eftir teimum,“ sigur hann.

Teir spyrja, hvørt hann hevur frætt um lívlát Hera ella funnið Sjúrd.

Hann segði seg ikki vilja tala um hetta á hesum sinni.

Teir lupu umborð á tvey skip, og Leivur hevði tá áttati mans.

Sjúrður og teir koma at landi í Streymoy. Sjúrður hevði stýrt skipinum, og hann var ógvuliga fáorðaður. Tá ið hann gongur niðan frá skipinum, spurdi Tórður, um hann mundi vera illa særður. Hann segði seg ikki vita tað gjølla.

Sjúrður gongur at neystavegginum, ið var nær sjónum, og leggur armarnar upp á vegg, meðan teir draga skipið. Teir ganga síðan niðan til neystið og síggja, at Sjúrður stendur har. Hann var tá **stirðnaður** og deyður.

stirðnaður:
gerast stívvur

Teir fluttu lík hansara heim og søgdu einki um hesa hending. Teir setast at fáa sær nátturða. Meðan teir sita og eta, kemur Leivur við sínum monnum og ger atsókn at garðinum, og teir bera eld at. Hinir verja seg væl. Teir eru ellivu menn, men tríati eru komniruttanífrá. Tá ið eldur var komin í húsini, loypur Geyti Reyði út. Hann tolir ikki at vera inni longur. Steingrímur Sigmundarson og tveir aðrir menn søktu at honum, men hann vardi seg væl. Geyti høgur tá á knæið á Steingrími, so at knæskelin fór av. Tað var stórt sár, og hann var haltur alla sína tíð. Hann drap annan felaga Steingríms.

Tá kemur Leivur Øssursson til, og teir berjast. Tað endar so, at Leivur drepur Geyta. Tá loypur Tórður Lági út og ímóti honum gongur Brandur Sigmundarson og tveir aðrir menn. Teir søktu at Tórði, men tað endaði soleiðis, at Tórður drap Brand og báðar fylgisveinar hansara. Tá kom Leivur Øssursson til. Hann leggur tað sama svørðið ígjøgnum Tórð, sum hann áður hevði dripið Sjúrð, bróður hansara, við. Tórður læt skjótt lív.

59. Leivur ræður einsamallur.

Deyði Tróndar

Eftir hetta fer Leivur heim og verður víða gitin av hesum gerðum.

Men tá ið Tróndur frætti hesi tíðindi, gingu tey honum so nær, at hann doyði av sorg.

Leivur ræður nú einsamallur í øllum Føroyum, og hetta var um tað mundið, tá ið **Magnus Góði Ólavsson** var kongur í Noregi.

Leivur fór til Noregs á fund við Magnus kong, og hann fær Føroyar í len frá honum. Hann kemur tá aftur til Føroya og býr har til elli.

Sigmundur, sonur hansara, búði í Suðuroy eftir faðir sín Leiv, og hann tóktist vera mikil maður. Turið húsfrú og Leivur andaðust, meðan Magnus var kongur, men Tóra var hjá Sigmundi, soni sínum, og hon tóktist allar sínar dagar at vera eitt rætt konubrot.

Sonur Sigmund æt Havgrímur, og frá honum eru komnir Einar og Skeggi, sonur hansara, sum fyri kortum høvdu verið sýslumenn í Føroyum.

Steingrímur Halti Sigmundarson búði í Skúgvoy, og hann tóktist góður bóndi. Her er ikki meir gitið um Sigmund Brestisson ella avkom hansara.